

ବେଳୁ ମତ୍ୱାନୀ

№ 37 სექტემბერი – ოქტომბერი 2014 წელი

ରେଲ୍‌ବିହାର-ସାଧାନାତଳେଖଣ ଶୁଣନ୍ତିର

ერთგულება

ყურბნის ისტორია და
მისი მნიშვნელობა

წმინდა შუამავლის მეთოდი ადამიანის აღზრდაში

ରାତ୍ରିମ ମିଶନ୍ ଇଂଲାନ୍ଡ

წინასიცყვათის

ძვირფასო მკითხველო!

რელიგია არის ადამიანების ცხოვრების წესის მოსაწესრიგებლად, ერთად ერთი გამჩენის მიერ დადგენილი რწმენა, რომელიც გვაძლევს ცოდნას ადამიანის გაჩენის მიზნისა და იდუმალი აზრის შესახებ, ასევე გამჩენისადმი თაყვანისცემის შესრულების მეთოდებზე. ეს რწმენა საშუალებას აძლევს კაცობრიობას მოიპოვოს ბედნიერება როგორც მიწიერ ასევე მარადიულ ცხოვრებაში. ის მიმართავს გონიერ ადამიანებს მაღალზნეობრივი, ღვთისნიერი საქმების შესრულებისკენ, რელიგია ასევე არის ღვთიური კანონი, რომელიც ადამიანებზე გადაცემულია გამჩენის მიერ მისივე შუამავლების მეშვეობით.

რელიგია წესდება უზენაესი ალლაჰის მიერ; უზენაესი ალლაჰის გარდა არავის აქვს უფლებამოსილება შეცვალოს ან გააუქმოს რელიგიური ბრძანებულებები. შუამავლებსაც კი არ აქვთ უფლება, თავიანთი ინიციატივით მას რაიმე დაამატონ. მათ მხოლოდ მიაქვთ საკუთარ ხალხთან უზენაესი ალლაჰის ბრძანებები და აკრძალვები.

რელიგია ადამიანს იდუმალის, სამყაროში მისი მოვლენის საიდუმლო არსის შესახებ ცოდნას აძლევს, აცნობს მის მოვალეობებს სხვა გაჩენილებთან მიმართებაში. ადამიანი უმიზნოდ არ გაჩენილა. მისი გაჩენის სიბრძნისა და დაფარული მიზნის შესახებ წმინდა ყურანში სურა „ზარიათის“ 56-ე აიათში ნაბრძანებია:

„და მე არ გამიჩენია ჯინები და ადამიანები, თუ არა ჩემდამი თაყვანისცემისთვის“)

ადამიანის რელიგიური გრძნობა წარმოადგენს თანდაყოლილ თვისებას, ანუ გაჩენის მომენტში მის ბუნებაში ჩადებულს და არა მოვიანებით შეძენილს. ამიტომ თითოეული ადამიანისთვის დამახასიათებელია დიადი ღმერთის რწმენა და მისადმი თაყვანისცემის სურვილი. კაცობრიობის მთელი ისტორიის მანძილზე, ნებისმიერ დროსა და ეპოქაში, ეს გრძნობა ადამიანს რომელიმე რელიგიასთან აკავშირებდა, იქნებოდა ეს უკანასკნელი ჭეშმარიტი თუ მცდარი.

დაე, უზენაეს ალლაჰს შევევედროთ, რათა გვატაროს სწორი გზით, ვასრულებდეთ მისი კმაყოფილებისთვის ღვთისმსახურებებს და ვიყოთ გულწრფელი მორწმუნები.

ადამ შანთაძე
სტულიად საქართველოს მუნიციპალიტეტის მოადგილი

ერთგულობა

ყურანის, როგორც უკანასკნელი დვთიური წიგნის, პირველი აიათები ზეგარდმოევლინა რამაზნის თვეში, დიდებულ ყადირის ღამეს. იმ დროს ორი სამყაროს მზედ მოვლენილი მუჰამმედ ბუამავალი მექადან მოშორებით, პირას გამოქვაბულში იყო განმარტოებული. სწორედ იქ გამოეცხადა მთავარანგელოზი ჯებრაილი და ნაუკითხა ყურანის პირველი აიათები. და ასე ყურანის დედამინაზე ზეგარდმოვლენა 23 წელი გრძელდებოდა.

ამ ხნის განმავლობაში შუამავალმა და მისმა ერთგულმა თანამიმდევრებმა გადაიტანეს ბევრი ჭირ-ვარამი: დამცირება, შიში, შიმშილი, სამშობლოდან გაძევება და სხვა. მიუხედავად ამისა

მათ ერთი წამითაც არ უფიქრიათ უკან დახევაზე, ან ჭეშმარიტი გზიდან გადახევაზე. ბევრმა მათგანმა ღვთის გზაზე გაიღო საკუთარი ქონება და სიცოცხლე. მათ მტკიცედ სწამდათ ალლაჰი და პმორჩილებდნენ მის შუამავალს. ყურანში ვკითხულობთ:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ لَمْ يَرْتَأُوا وَجَاهُدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

„მორწმუნებიმხოლოდ ისინიარიან, ვინც ირწმუნეს ალლაჰი და შუამავალი მისი. არ ჩავარდნილან ეჭვში და იბრძოლეს თავიანთი ქონებითა და თავიანთი სულით ალლაჰის გზაზე. სწორედ ეგენი არიან მართალნი.“ (სურა ჰუჯურათი, აიათი 15)

როგორც ვხედავთ, ნამდვილი მორწმუნება, უპირველესად, პემორჩილებს ალლაპტა და მის შუამავალს, ჭეშმარიტ გზას ადგას და ღვთის გულისთვის მზად არის ამ გზაზე გაიღოს საკუთარი ქონება და სიცოცხლე. მისი რწმენა არის მტკიცე და არასდროს ვარდება ეჭვში. თანამიმდევრები ყოველ წამსა და წუთს შეცყურებდნენ წმინდა შუამავალს, რომ მისი ბაგეებიდან რაიმე ახალი მოესმინათ. როდესაც წმინდა აბუ ბაქრს მირაჯის შესახებ ჰქითხეს, შუამავლის ცად ამაღლება მართალია თუ არაო, მან ყოველგვარი ყოფილის გარეშე ასე უპასუხა: „თუ ამ ყველაფერს ის (შუამავალი) ამბობს, სრული სიმართლეა“. ამ სიტყვებით მან ერთხელ კიდევ დაამტკიცა ალლაპტისა და წმინდა შუამავალის მორჩილება და ერთგულება. ასე იყო მაშინაც, როდესაც მექადან მედინაში მიმავალ შუამავალსა და მის ერთადერთ თანამგზავრს, აბუ ბაქრს, წარმართები აედევნენ. შუამავალმა და აბუ ბაქრმა თავი სევრის გამოქვაბულს შეაფარეს. წარმართები მიუახლოვდნენ გამოქვაბულს, აბუ ბაქრი შეწუხდა, შიშმა შეიძყრო, ვაითუ, მტრები შიგ შესულიყვნენ და რაიმე დაეშავებინათ შუამავლისთვის. შუამავალმა შენიშნა აბუ ბაქრის შეშფოთება და მის დამშვიდებას შეეცადა. აბუ ბაქრმა უთხრა: „ო, ალლაპტის შუამავალო, იმის კი არ მეშიანია, მტრები მე რამეს დამიშავებენ თუ არა, საბოლოო ჯამში მე ერთი ჩევეულებრივი, რიგითი ადამიანი ვარ, ჩემი სიკვდილით ბევრი არაფერი არ დაშავდება, მაგრამ ვაითუ შე გაგიმეტონ სასიკვდილოდ? ამით მთელი უმმეთი დაიღუპება“. შუამავალ-

მა კი მშვიდად ასე უპასუხა: „ნუ სწუხარ აბუ ბაქრ, ალლაპტი ჩევნთან ერთადაა.“ მართლაც, ალლაპტის დახმარებით წარმართები აღარ შესულან გამოქვაბულში, იმედგაცრუებულნი გაბრუნდნენ უკან.

პირველ წლებში მუსლიმები ეკონომიურად ძალიან დიდ სიდუხჭირეში იმყოფებოდნენ. შეძლებული და მდიდრები მათ რიგებში ცოტანი იყვნენ. მორწმუნებს უკანასკნელი გროშების გაღება უწევდათ ალლაპტის გზაზე. წინა პლანზე ისევ და ისევ წმინდა აბუ ბაქრი იდგა. ერთ დღეს ამ უკეთილშობილესმა თანამიმდევარმა უკანასკნელი ქონება, რაც თუ დარჩენდა, მიიტანა შუამავალთან და ალლაპტის გზაზე გაღება შესთავაზა. შუამავალი სასოწარკვეთით შეეკითხა: „სახლში ცოლ-შვილს რა დაუტოვე, აბუ ბაქრ?!“ „ალლაპტი და შუამავალი დავუტოვე....“ იყო მისი პასუხი.

„მორწმუნები მხოლოდ
ისინი არიან, რომელთაც
ირწმუნეს ალლაპტი და შუამავალი
მისი. მერე არ ჩავარდნილან ეჭვში
და იბრძოლეს თავიანთი ქონებითა და
თავიანთი სულით ალლაპტის გზაზე.
სწორედ ეგენი არიან მართალ-
ნი.“ (სურა ჰუჯურათი, აიათი 15)

ალლაპტისა და შუამავლის მორჩილებისა და ერთგულების უზადო მაგალითი გვიჩვენა მორწმუნეთა დედამ, შუამავლის პირველმა მეუღლემ, წმინდა ხატიჯამ. ჰირას გამოქვაბულში ჰირველი აიათების ზეგარდმოვლენის შემდეგ შუამავალი შეშინებული და შეცბუნებული დაბრუნდა სახლში. სახლში მისული მეუღლეს, წმინდა ხატიჯას, ეუბნებოდა, დამაფარეთ, დამაფარეთო. წმინდა ჰატიჯამ აღელვების მიზეზი გამოჰკითხა. შუამავალმა გამოქვაბულში მომხდარის შესახებ უამბო.

- მაშ, შენ ალლაპტის რჩეული უკანასკნელი შუამავალი ყოფილხარ, რა გაშინებს? პირიქით, უნდა გიხაროდეს, რომ

ალლაჰმა ეს წმინდა მისია შენ დაგაკისრა.“ — გაამხნევა წმინდა ხატიჯამ.

შუამავალმა კი წუხილით უთხრა: „ო ხატიჯა, რასაკეირველია, უსაზღვროდ მადლიერი ვარ ალლაჰის, ამ საქმისთვის რომ მე შემარჩია, მაგრამ ვინ დამიჯერებს რომ მე შუამავალი ვარ?!“

მაშინ წმინდა ჰატიჯამ ასე უპასუხა: „მაგას რა გადარდებს, მე დაგიჯერებ, მე მჯერა რომ შენ ალლაჰის შუამავალი ხარ....“

ეს სიტყვები ისლამის ისტორიაში ოქროს ასოებით ჩაიწერა, როგორც ნიმუში ნამდვილი, ერთგული მეუღლისა და ლრმადმორნმუნე ქალბატონისა. ყურანში ვკითხულობთ:

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالْقَوْمَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُلُوْنِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

„....და შეენიეთ ერთმანეთს ლვთის-მოსაობასა და ლვთისმოშიშობაში, მაგრამ არ შეენიოთ ერთმანეთს ცოდვასა და მტრობაში. და გეშინოდეთ ალლაჰისა, უეჭველად, ალლაჰის საზღაური სასტიკია!“ (სურა მაიდუ, აიათი 2)

მორნმუნებს ყურანი ერთმანეთის სიყვარულისა და დახმარებისაკენ მოუწოდებს:

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أُولَئِءِ بَعْضٌ بَعْضٌ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقْيِمُونَ الصَّلَاةَ وَيَنْهَوْنَ الرِّزْكَةَ وَمُطْبِعُونَ اللَّهَ وَرَسُولُهُ أُولَئِكَ سَيِّرُكُمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

„მორნმუნე კაცები და მორნმუნე ქალები ერთმანეთის დამხმარენი არიან. ურჩევენ ერთმანეთს სიკეთეს და უკრძალავენ უკეთურობას, აღავლენენ ლოცვას, გაიღებენ ზექათს და ალლაჰისა და მის შუამავალს ჰმორჩილებენ. სწორედ, მათ შეინყალებს ალლაჰი. უეჭველად, ალლაჰი ძლევამოსილია, ბრძნია!“ (სურა თევზე, აიათი 71)

ამასთან დაკავშირებით შუამავალი ასე აფრთხილებდა თანამიმდევრებს: „თუკი ერთმანეთი არ გეყვარებათ,

მორნმუნენი ვერ იქნებით, და თუ მორნმუნენი არ იქნებით, სამოთხეში ვერ შეხვალთ.“

წმინდა შუამავლის ერთგულება, პირველ რიგში, გამჩენი ალლაჰის მიმართ ღვთისმსახურებით გამოიხატებოდა. ის ლამეში ფეხების დასიებამდე ლოცულობდა. ერთხელ წმინდა აიშამ შუამავლის გასიებული ფეხებიდან ხანგრძლივი ლოცვის შედეგად გამონადენი სისხლი შეამჩნია და აღელვებული შეეკითხა: „ო ალლაჰის შუამავალო, ალლაჰმა ხომ შენ ყველა ცოდვები მოგიტევა, რაც დღემდე ჩაგიდენია და ისინიც, რასაც მომავალში დაუშვებ, კიდევ ამდენს რატომ ირჯები?!“ შუამავალმა კი ასე უპასუხა: „აიშა, ნუთუ არ გინდა რომ ალლაჰმა მადლობის გადამხდელი მონა-მსახური ვიყო?!...“

მუჰამმედ შუამავალს ყოველთვის ახსოვდა მუჰაჯირების დამსახურება, რომლებმაც პირველებმა მიიღეს ისლამი და პირველებმა იწვნიეს ურნმუნოთა ბოროტება. ის ასევე უზადო ერთგულებას ანსარების მიმართაც გამოხატავდა. მათ შესახებ თანამიმდევრებს ურჩევდა: „თქვენ ანსარების მიმართ კარგად მოქცევას გირჩევთ. ისინი ჩემი მიმდევრები, ერთგულები და მესაიდუმლენი არიან. მათ თავიანთი მოვალეობები პირნათლად შეასრულეს. გაკეთებულის სამაგიერო ჯერ მთლიანად აღებული არ აქვთ (მათ სამაგიეროს ალლაჰი იმქვეყნად გადაუხდის). ამიტომ მათ მიერგავეთებული კარგი საქმეები შეაფასეთ და დაშვებული შეცდომებისთვის პასუხი არ მოსთხოვოთ. “(ბუჰარი, მენაქიბულანსარი, 11)

წმინდა შუამავლის ერთგულებისა და თავდადების უამრავი მაგალითის დამნახავმა თანამიმდევრებმა თვითონაც ერთგულების უამრავი მაგალითი გვიჩვენეს.

ჩერმეცნება (ითრად), ნაკლოვანება (თეთრიდ),

ჩომირება (იღთიდალ)

რეპი მიძღლაბე

დიადი ღმერთი წმინდა ყურანში შე-
მდეგნაირად პრძანებს: „და ამგვარად
დაგადგინეთ თქვენ შუა (სამაგალითო-
ზომიერ) თემად, რათა მოწმენი იყოთ
ადამიანთა მიმართ და შუამავალი მოწმე
იყოს თქვენს მიმართ.“ 2/143

დღეისათვის ისლამის თემის უამრავი
პრობლემის ძირითადი საბაბი ყურანში

ნაბრძანები „ზომიერი თემის“ თვისე-
ბის დაკარგვაა. ისლამში ზომიერება რა-
დაცის შუა ნაწილს, ხოლო ზედმეტობა
და ნაკლოვანება მის კიდეებს ნიშნავს.
უფრო ცხადად რომ ვთქვათ, ზედმე-
ტობა იმაზე მეტის გაკეთებაა, ვიდრე
საჭიროებს, ხოლო ნაკლოვანება უფრო
ცოტას გაკეთება, ვიდრე საჭიროა. ზო-
მიერება კი იმდენის გაკეთებაა, რამდე-

ნიც საჭიროა. ამისთვის ე.წ. დაავადების სწორი დიაგნოზი უნდა დაისვას, რათა მკურნალობას დაექვემდებაროს, ვინაიდან ეს სენი განკურნებას ექვემდებარება. დიალი ღმერთი ბრძანებს:

„უეჭველად, ჩვენ გარდმოვავლინეთ ყურანი და უეჭველად, ჩვენ დამცველი ვართ მისი“ (15/9).

ეს რელიგია ამ სამყაროში უზენაესი ღმერთის მიერ ზემოვლინებული ბოლო და უკანასკნელი რელიგიაა, რომელიც ქვეყნიერების დასასრულის ჟამის დადგომა- მდე ძალაში იქნება.

თემა, რომელსაც ჩვენ განვიხილავთ

ა) კერპთაყვანისცემლობა ზედ- მეტობაა, ათეიზმი — ნაკლოვანე- ბა, მონოთეიზმი კი ზომიერებაა.

ბ) გონებაზე თაყვანისცემა ზედემეტობაა, გონების ეშმაკი- სეულთან შერწყმა და ანარქიუ- ლი ზემოქმედების მოხდენა — ნაკლოვანება, ხოლო გონებისა და ვაჰის (ყურანის) ორ განუ- ყოფელ ნაწილად მიჩნევა ზო- მიერებაა.

გ) წმინდა შუამავალის (ს.ა.ს.) გაღმერთება და მისი თაყვანის- ცემა ზედმეტობაა, შუამავალის ჩვევლებრივ ადამიანად მიჩნევა | — ნაკლოვანება, ხოლო დიალი ღმერთის მიერ მისთვის მინიჭებული ადგილის შეცნობა და სწორად პატივის მიგება ზომიერებაა.

დ) არსებული ტრადიციების დოგმა- ტიკად მიჩნევა და განუკითხავად მორ- ჩილება — ზედმეტობაა, ტრადიციების უარყოფა — ნაკლოვანება, ხოლო საზო- მის დადგენა არსებული ტრადიციების აღება არ აღების შესახებ და ამის შესაბა- მისად მოქცევა ზომიერებაა.

ე) ახლის შეუმოწმებლად და განუბა- უებლად შემოტანა ზედმეტობა, ახლის მხოლოდ იმის გამო უარყოფა რომ ის ახა- ლია — ნაკლოვანება, ახლის გონებისა და ვაჰის შესაბამისად დამუშავება, გამოსა- დეგის გამოყენება და გამოუსადეგარის უარყოფა ზომიერებაა.

ვ) მიმდინარეობების ფანატიზმი ზედ- მეტობაა, მიმდინარეობების სრულებით უარყოფა — ნაკლოვანება, ხოლო იმ ადა- მიანებისთვის, რომელთაც არ შეუძლიათ, ე.ი. ცოდნა არ უწყობთ ხელს, მიმდინა- რეობებზე მიყოლა ზომიერებაა.

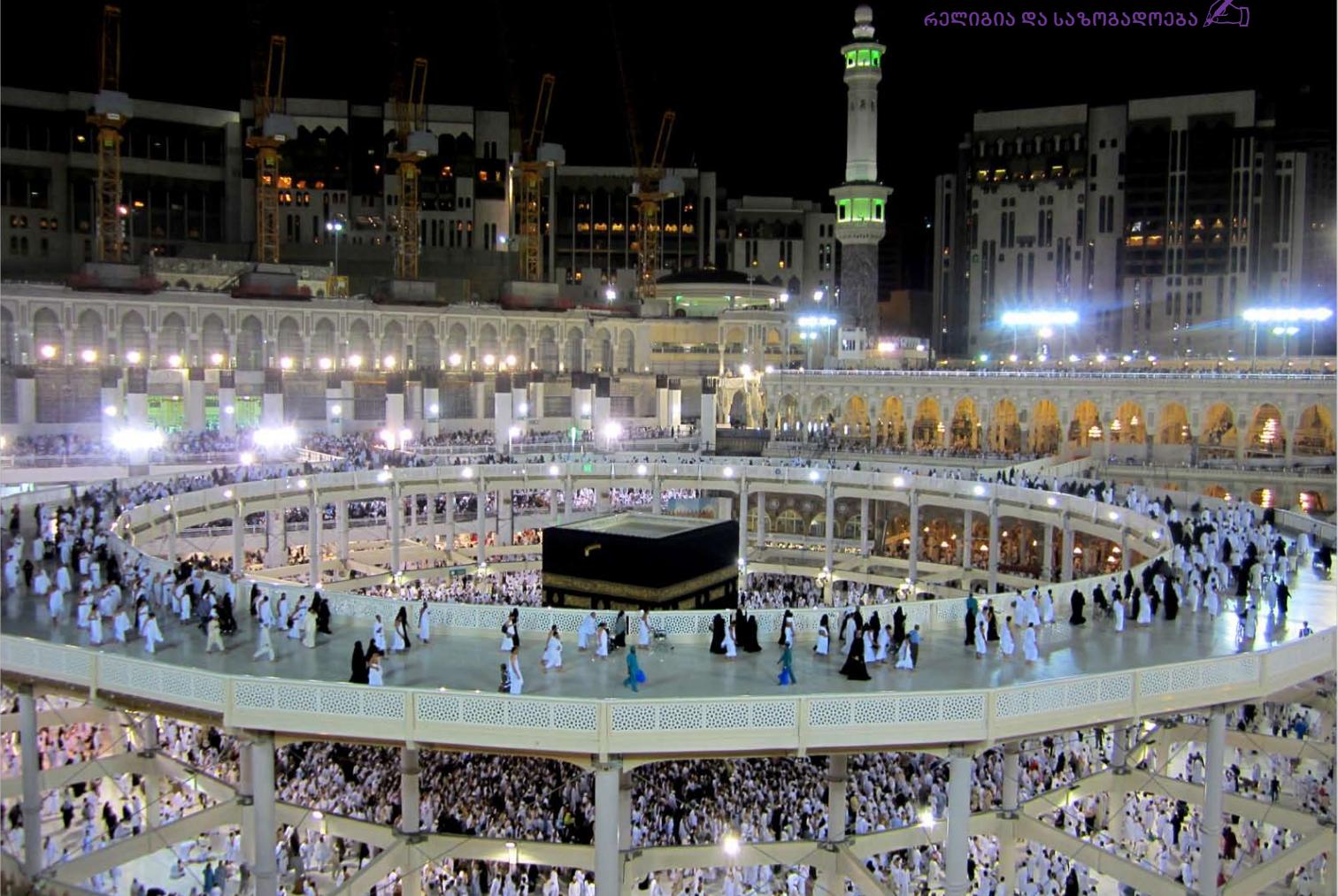
ზ) ახალი ღვთისმსახურების გა- მოგონება ზედმეტობაა, არსებული ღვთისმსახურებების არ შესრულება — ნაკლოვანება, ხოლო არსებულის ჭეშ- მარიტად შესრულება ზომიერებაა.

თ) ჰადისის სახით გადმოცე- მულის ზომად აღება ზედმეტო- ბაა, სუნნეთისა და ჰადისის უარ- ყოფა — ნაკლოვანება, ხოლო სუნნეთის სრულებით აღება, ჭეშმარიტისა და ცდომილების გარჩევა და იმის შესაბამისად მოქმედება ზომიერებაა.

ი) არამუსლიმების მეგობრად გამოცხადება ზედმეტობაა, ყველა არამუსლიმის მტრად გამოცხა- დება — ნაკლოვანება, ხოლო იმ არამუსლიმებთან, რომელნიც არ ებძინან მუსლიმებს და არ აძვევებენ მათი სახლ-კარიდან, ადამიანურ დო- ნეზე ურთიერთობების დამყარება ზო- მიერებაა.

კ) ყველაფერზე იჯმა ზედმეტო- ბაა, ჭეშმარიტად დადგენილი იჯმის შეცვლის მცდელობა — ნაკლოვანება, ხოლო ჭეშმარიტად დადგენილი იჯმის შე- საბამისად მოქმედება ზომიერებაა.

გელა გოგიციძე

რწმენის კვალიდაკვალ

რწმენა ადამიანის უმთავრესი საზრდოა, რომელიც ნებისმიერ პიროვნებას თან დაჰყვება. რწმენის არქონა ადამიანს განურჩეველს ხდის სხვა არსებებისგან. წმინდა ყურანის სურა თითინის 5/6 აიათებში საუბარია: „უეჭველად, ჩვენ, ადამიანი „საუკეთესო ფორმით“ გავაჩინეთ! მერე კი ვაქციეთ იგი უმდაბლეს საფეხურზე!“ მხოლოდ ურწმუნოება მშეიძლება დააკარგვინოს ადამიანს გაჩენის არსი. უზენაესმა ალლაჰმა ხომ ადამიანები იმისათვის გაგვაჩინა, რომ მას ვემსახუროთ. მორწმუნე ადამიანი არ არის საშიში, არ წარმოადგენს საფრთხეს და არ უქმნის ვინმეს არაკომფორტულ გარემოს. მორწმუნე პიროვნება თავდაპირველად ცდილობს

უზენაესი ალლაჰის წინაშე ვალდებულებების შესრულებას, ზრუნავს ოჯახზე, მეზობელზე, ნათესავზე და საზოგადოების თითოეულ წევრზე. მოდი განვმარტოთ, რაში მდგომარეობს ეს ყველაფერი:

მორწმუნე ცდილობს პირნათლად და გულწრფელად წარსდგეს უზენაესი ალლაჰის წინაშე და შეასრულოს ყველა ის ვალდებულება, რომლებიც მისი ადამიანური ვალია. ადამიანმა, რომელსაც სრულად აქვს გათავისებული დიადი გამჩენის რწმენა, იცის, რომ ჭეშმარიტებაა უზენაესი ალლაჰის, ანგელოზების, ღვთიური წიგნების, შუამავლების, განკითხვის დღის არსებობა და ასევე კარგად უწყის, რომ სიკეთე და ბოროტება მხოლოდ დია-

დი გამჩენისგან მოდის. ვკითხოთ საკუთარ თავს, რას მოუტანს ადამიანს უზენაესი ალლაპის რწმენა? ეს მტკიცე და ჭეშმარიტი რწმენა ადამიანს ვალდებულს გახდის დაიცვას ზღვარი თავისი ცხოვრების გზაზე. არ გადალახოს დაწესებული ზღვარი, არ შეურაცხყოს ვინმე, არ მიითვისოს სხვისი კუთვნილი ქონება, არ დაჩაგროს უძლური, არ მიირთვას აკრძალული საკვები, არ გააკეთოს ის, რაც დიადი გამჩენის წყრომას დაიმსახურებს. თუმცა მორწმუნე ადამიანი ყოველთვის შეეცდება, აკეთოს სიკეთე, დაიცვას ჩაგრულთა უფლებები და არც სხვას მისცეს იმის უფლება, რომ დაჩაგროს უძლური. ის ასევე გაუფრთხილდება როგორც საკუთარ ქონებას, ასევე სხვის კუთვნილს. მორწმუნე მიირთმევს ყოველთვის იმას, რაც სუფთა და ნებადართულია. ნათქვამია: “ნუ შეგეშინდება მორწმუნის, ის არაფერს დაგიშავებს, მაგრამ გეშინოდეს ურწმუნოსი, მისგან ყველაფერია მოსალოდნელი,” დღესდღობით მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში არსებობს ტენდენცია, რომ ღრმად მორწმუნეს ან ტერორისტად აცხადებენ, ან კიდევ რადიკალად. ეს სრული აბსურდია, ვინაიდან ღრმად მორწმუნე ადამიანი, რომელიც სულითა და გულით ღვთის მორჩილია, შეუძლებელია იყოს ტერორისტი და განიროს ვინმე სასიკვდილოდ. ეს შეთითხნილი ბრალდებაა. ხშირად ვამბობთ და ვიმეორებთ, რომ ისლამი არასოდეს აძლევს მორწმუნეს იმის უფლებას, რომ მოუსპოს სიცოცხლე პიროვნებას, რომელსაც არანაირი დანაშაული არ მიუძღვის პიროვნების, ერის, ქვეყნისა და რელიგიის წინაშე.

რაც შეეხება ანგელოზების რწმენას, ისინი სხვისგან გაჩენილი არსებები არიან, არ იკვებებიან, მათში მდედრობითი და მამრობითი სქესი არ არსებობს.

ანგელოზები უზენაესი ალლაპის საყვარელი მონა-მორჩილები არიან. ისინი ალლაპის ბრძანებებს უპირობოდ ასრუ-

ლებენ და ცოდვას არასოდეს სჩადიან.

ნებისმიერ დროს ადამიანის გვერდით იმყოფებიან „ქირამენი-ქათიბინის“ ანგელოზები, რომლებიც მის ქმედებებს იწერენ. მაშინაც კი, როდესაც ადამიანი საკუთარ თავთან მარტო რჩება, მარტო-სული მაინც არ არის.

 ადამიანი, რომელსაც ანგელოზების სწამს, არასდროს იტყვის, რომ მას ვერავინ ხედავს. ასეთი ადამიანი ცუდს არაფერს გააკეთებს, მან ხომ იცის, რომ მის გვერდით ანგელოზები არიან, რომლებიც მის კარგ და ცუდ ქცევებს იწერენ. ამგვარად ანგელოზების რწმენა ცუდი საქმეების ჩადენისგან გვიცავს.

მათ გარდა არიან სხვა ანგელოზებიც. მაგალითად; ის ანგელოზები, რომლებიც ადამიანს ცოდვების ჩადენისგან იცავენ და ხელს უწყობენ იმას, რომ მან კეთილი საქმეები აკეთოს. სიკეთის მაგალითი ანგელოზია, ხოლო ბოროტების მაგალითი—ეშმაკი. ანგელოზი ადამიანს სიკეთის კეთებისკენ მოუწოდებს, ხოლო ეშმაკი—ბოროტების ჩადენისკენ.

 როდესაც ვხედავთ ღარიბ, მშიერ ადამიანს, ჩვენი შინაგანი ხმა ღარიბის დახმარებისაკენ მოგვიწოდებს, მაგრამ არსებობს სხვა ხმაც, რომელიც ამბობს, რომ ეს არ უნდა გავაკეთოთ იმიტომ, რომ სახსრები შეგვიმცირდება. პირველი ხმა ანგელოზისგანაა, ხოლო მეორე—ეშმაკისგან.

ამიტომ, ჩვენ გაჭირვებულ ადამიანებს უნდა დავეხმაროთ, ვინაიდან ხმა, რომელიც სიკეთის კეთებისკენ მოგვიწოდებს, ჩვენი მეგობრისგან მოდის და თუ მას მოვუსმენთ, შეგვიძლია მადლი მივიღოთ. უნდა შევეცადოთ, ეშმაკის ჩაძახილებს არ გავყვეთ, ვინაიდან მას სურს სიკეთის კეთებას ჩამოგვაცილოს, და ცოდვები ჩავიდინოთ.

როგორც გავიგეთ, ანგელოზების რწმენა ბოროტების ჩადენისგან გვიცავს,

ის ჩვენს კულტურასა და ზნეობრიობას აამაღლებს. უკეთილშობილესი შუამავალი ბრძანებს:

“მან, ვისაც სიკეთისკენ მომხმობი ხმა ჩაესმის, იცოდეს, რომ ეს ანგელოზის ხმაა. მაშინვე მას ყურადღება მიაქციოს და უზენაეს ალლაპს მადლობა შესწიროს.

მან, ვისაც ბოროტებისკენ მომხმობი ხმა ჩაესმის, იცოდეს, რომ ეს ეშმაკის ხმაა. მაშინვე განერიდოს და თავი უზენაეს ალლაპს შეაფაროს” (თირმიზი).

გარდა ამისა, უზენაესმა ალლაპმა თავის მონა-მსახურებს შუამავლების მეშვეობით, წმინდა წიგნები ზეგარდ-მოუვლინა. ამ წმინდა წიგნებით ადა-მიანებს დიადი გამჩენის ბრძანებები და აკრძალვები უუწყათ, ასევე ისიც ეცნობათ, თუ რისი გაკეთება ევა-ლებათ და როგორ იქნება ადამია-ნი ბედნიერი ამქვეყნად და საი-ქიოში.

უზენაესი ალლაპის მიერ ბოლო და ყველაზე საპატიო შუამავალ მუჰამმედზე ზე-გარდმოულენილი ყურანი ის-ლამური სამყაროსა და სრუ-ლიად მუსლიმების ღვთიური წმინდა წიგნია. გამომდინარე აქე-დან, ყოველი მუსლიმის ვალდე-ბულებაა, მასში არსებული ყველა ბრძანება და აკრძალვა ცხოვრე-ბის მეგზურად დაიწესოს და არა-ნაირი სარგებელის სანაცვლოდ არ გაცვალოს იგი. უნდა ალინიშნოს, რომ უცოდინრობის ნიადაგზე ისეთი აზრის დაფიქსირება, რომელიც ყურანის რო-მელიმე დოგმას უარყოფს, უდიდესი საფრთხის შემცველია და პიროვნების რწმენას ეჭვქვეშ დააყენებს. სწორედ ეს ყველა მუსლიმს ვალდებულს გვხდის, რომ გულდასმით წავიკითხოთ წმინდა ყურანი და გავიგოთ ჩვენი მოვალეობები ღვთის წინაშე. ცოდვის ჩადენას მონაიე-ბა ახლავს, რომელიც პიროვნებას იმედს აძლევს, რომ მას ყოვლისშემძლე გამჩენი მიუტევებს, მაგრამ უარყოფა ცოდვისა და შეგნებულად ურჩობა ცუდია.

რაც შეეხება შუამავლების რწმენას, ამ მისისთვის ყოვლადძლიერი გამჩენი თავისი მონა-მსახურებიდან ყველაზე საუკეთესოს და ღირსეულს ირჩევს. შუამავლები წარმოგზავნილი არიან ადა-მიანებისთვის ჭეშმარიტი გზის საჩვენე-ბლად, რადგან ადამიანები საჭიროებენ იმათ, ვინც მათ ეს გზა უნდა უჩვენონ.

ისინი ადამიანებს ყველაზე სწორად მოუთხრობდნენ ალლაპზე, ასწავლიდნენ რწმენის საფუძვლებს და გამჩენისადმი მსახურების ფორმებს. ისინი უხსნიდნენ რელიგიის კანონებს, ზნეობრივ ნორმე-ბსა და იმ ყველაფერს, რისკენაც ხალხს მოუწოდებდნენ, უპირველესად თვი-თონ ასრულებდნენ. შუამავლები ადა-მიანებისთვის ყველაფერში სამაგალი-თონი იყვნენ.

შუამავლები მათზე დაკის-რებულ მოვალეობებს ყველაზე გაუსაძლის პირობებშიც კი პირ-ნათლად ასრულებდნენ. ისინი სამოთხეში შესვლას უმახარო-ბლებდნენ მათ, რომლებიც ალლაპის ბრძანებებს იცავდ-ნენ, ხოლო ჯოჯოხეთში მო-სალოდნელი ტანჯვის შესახებ აფრთხილებდნენ მათ, რომლე-ბიც ღვთიურ კანონებს უარყოფ-ნენ.

შუამავლები იყვნენ ალლაპის მიერ ადამიანებს შორის რჩეული პიროვნებები, რომელთაც ჰქონდათ მაღალი ზნეობრიობა და ადამიანების-თვის სამაგალითო თვისებები.

ამ სამყაროს, მასში მცხოვრებ ყვე-ლა ადამიანს და ცოცხალ არსებას აქვს დასასრული. როდესაც ალლაპის წი-ნასწარი განზრახვით დანიშნული დრო მოვა, ისრაფილ ანგელოზი ჩაბერავს „სუ-რაში“. ეს იქნება სამყაროს დასასრულის დასაწყისი. ამ საშინელი ხმისგან ყველა ცოცხალი არსება მოკვდება. დაირღვევა მინისა და ზეცის წინანდელი განლაგება და სამყარო სხვა სახეს მიიღებს.

სამყაროს დასასრულის შემდეგ გავა რაღაც დრო და ალლაპის ნებით ყველა

ადამიანი ხელახლა გაცოცხლდება და ისინი განკითხვის მოედანზე („მაჰშარზე“) შეიყრებიან. აქ თითოეული წარსდგება ალლაპის წინაშე და ანგარიშს ჩაბარებს იმის შესახებ, თუ რა გააკეთა დედამიწაზე ცხოვრების დროს. ნებლოზები: ქირამინი და ქათიბინი გასცემენ ქმედებების წიგნს, რომელშიც ჩაწერილია ადამიანების კარგი და ცუდი ქცევები. თითოეული ადამიანი მიწიერ ცხოვრებაში ჩადენილ ქმედებებს წაიკითხავს.

ამ დროს დაფარული და აშკარა ცოდვები გამოვლინდება და ძალიან ზუსტ და სამართლიან სასწორზე აიწონება. სასწორის ერთ თევზზე დააწყობენ კარგ საქმეებს, ხოლო მეორეზე—ცუდს და აიწონება. აწონვის შემდეგ ადამიანი დედამიწაზე ნამოქმედარის სანაცვლოს მიიღება.

ადამიანებს მიეზღვევათ იმის შესაბამისად, რაც მათ ამ ქვეყანაზე ჩაიდინეს. ამ დროს ყველა მოიმკის იმას, რაც ამ ქვეყანაზე დათესა, აქ არავისი უფლებები შელახული არ იქნება.

დროს, რომელიც იწყება ხელახლა გაცოცხლებით და გრძელდება მარადიულად, „აახირეთი“ ეწოდება. სამარადისო ცხოვრების დაჯერება, რომელიც ყველა ადამიანის გარდაცვალების შემდეგ იწყება, რწმენის მნიშვნელოვან ბურჯთაგან ერთ-ერთია.

განკითხვის დღის რწმენა ადამიანში პასუხისმგებლობის გრძნობას აღვიძებს, ხოლო ადამიანი, რომელსაც პასუხიმგებლობის გრძობა გააჩნია, თავის ქმედებებსაც ყურადღებით ეკიდება, აგრეთვე გვაძლევს იმის რწმენას, რომ სიკეთის მკეთებელი დაჯილდოვდებიან, ხოლო

ბოროტების ჩამდენი — დაისჯებიან. ეს რწმენა ადამიანს ცუდი ქცევებისგან იცავს, მიმართავს კეთილი და სწორი საქმეებისკენ და სრულყოფს ზნეობრიობას.

ადამიანი, რომელსაც განკითხვის დღის სწამს, უზენაესი ალლაპის ბრძანებებს დუაყოვნებლივ შეასრულებს, აკრძალულებს მოერიდება და ამრიგად, საიქიოცხოვრებისთვის თადარიგს დაიკავებს.

ხოლო ისინი, ვინც საიქიოცხოვრებისთვის საგზალი არ გაიმზადეს, სიკვდილის მომენტში წარსდგებიან რა მწარე სინამდვილის წინაშე, უკან დაბრუნებას და უზენაესი ალლაპის ბრძანებების უპირობოდ შესრულებას ინატრებენ. მაგრამ, გამომდინარე იქედან, რომ მოსახდენი უკვე მოხდა, მათი თხოვნა და ვეღრება ალარ მიიღება. ამ საკითხთან დაკავშირებით წმინდა ყურანში ნათქვამია:

„და როცა სიკვდილი ეახლება რომელიმე მათგანს, ის იტყვის: ღმერთო ჩემო, დამაბრუნე უკან, ეგებ ვაკეთო კეთილი საქმე, რომელიც მივატოვე“. (სურა „მუყმინუნი“, აიათი 99-100)

ამ ცხოვრებაში ხდება ისე, რომ უამრავი ადამიანი სიკეთეს თესავს, მაგრამ ისე კვდება, რომ მისგან სანაცვლოს ვერ იღებს. ხდება ისეც, რომ ვიღაც მთელი თავისი სიცოცხლის განმავლობაში საკუთარი უფლებების აღდგენას ვერ ახერხებს. ასევე მჩაგვრელები სასჯელის დაუგემოვნებლად ეცლებიან ამ ქვეყანას. მტყუანისა და მართლის, კეთილისა და ბოროტის ერთმანეთისგან გამრჩევი ამ ცხოვრებაში თავისი ქმედებებისთვის, სამართლიანობის მიხედვით, მისაგებელს ვერ მიიღებს, მათთვის იქნება განკითხვის

დღე საიქიოში.

განკითხვის დღეს ღვთიური სამართლიანობა თავის ადგილს დაიმკვიდრებს. სიკეთის მეთებელი მის სანაცვლოს უხვად მიიღებნ, ხოლო, ვისაც უსამართლოდ მოექცნენ, ის თავის კუთვნილს უნაკლოდ დაიბრუნებს. მჩაგვრელებს არ შერჩებათ ჩადენილი და ისინი საკადრის სასჯელს მიიღებნ. აი, სწორედ, ეს რწმენაა, რომელიც ადამიანს ანუგეშებს და მწუხარებას უქარვებს.

რწმენის კიდევ ერთი პირობა არის იმის რწმენა, რომ სიკეთე და ბოროტება ალლაჰის მიერ მომდინარეობს.

უზენაესმა ალლაჰის ადამიანს არჩევანის თავისუფლებადა იმის ნება მისცა, რაიმე გააკეთოს, ან არ გააკეთოს. იმ შემთხვევაში, როცა ადამიანი სიკეთეს აირჩევს და ძალისხმევას მოახმარს მის შესრულებას, ალლაჰის ნებით სიკეთე წარმოიქმნება. მაგრამ თუ ადამიანი ბოროტებას აირჩევს და მის ჩადენას შეეცდება, მაშინ ალლაჰის ნებით ბოროტება მოხდება.

აქედან ნათელია, ადამიანი რის გაკეთებასაც ისურვებს, უზენაესი ალლაჰი გააჩენს. სიკეთეც და ბოროტებაც ალლაჰის ნებით იქმნება, ანუ ეს იმას ნიშნავს, რომ

სიკეთე და ბოროტება უზენაესი ალლაჰის ნებითაა.

სწორედ ეს არის მიზეზი იმისა, რომ ადამიანი პასუხს აგებს თითოეულ ნამოქმედარზე. ვინაიდან ის თავისუფალია არჩევანში და თავისუფალია საკუთარი ძალის გამოყენების მხრივ. მიტომ ყოველი ადამიანი ვალდებულია, პასუხი აგოს საკუთარი ქმედების გამო. თუკი გააკეთა სიკეთე, მიეზღვება ჯილდო, ხოლო ბოროტების შემთხვევაში შესაბამის სასჯელს დაიმსახურებს.

ადამიანს, რომელსაც ბედისწერის სწამს, იცის, რომ სამყაროში ყველა მო-

ვლენა უზენაესი ალლაჰის ნებით ხდება და მის მიერაა დადგენილი. ამასთან ერთად, მან იცის, რომ თითოეულ ადამიანს აქვს არჩევანის საშუალება. ის, ვისაც ასეთი რწმენა აქვს, მთელი ძალებით შეეცდება ამ ცხოვრებაში წარმატებას

მიაღწიოს და სიძნელებს არ შეუშინდება. მუსლიმმა იცის, რომ კეთილი მიზნების მიღწევაში უზენაესი ალლაჰი დაეხმარება.

დაე, უზენაესმა ალლაჰი ჭეშმარიტი გზით გვატაროს, რწმენა გაგვიმყაროს გულში და მის მორჩილ მსახურთა რიგებში გვამყოფოს. ამინ.

ყურბნის ისტორია და მისი მნიშვნელობა

 განილება

ისლამში ყურბანი, ანუ მსხვერპლშეწირვა განპირობებულია წმინდა წიგნით, სუნნეთითა და სწავლულთა დადგენილებებით, იგი დადგინდა ჰიჯრით მეორე წელს.

ყურანში მოცემულია ცნობები მსხვერპლშეწირვის შესახებ, რომლის სათავეც წმინდა ადამამდე მიდის, ცნობილია, რომ იგი ისლამამდელ რელიგიებშიც არსებობდა.

ამ საკითხში ძირითადი საწყისი შუამავალ იბრაჰიმს უკავშირდება. ამიტომ მსხვერპლშეწირვა წმინდა იბრაჰიმიდან წამოსული საფუძვლიანი სუნნეთია. აღნიშნულ ღვთისმსახურებას საფუძვლად უდევს ცნობილი ამბავი შუამავალ იბრაჰიმისა, რომელსაც ღმერთმა აუსრულა ნატვრა და ვაჟიშვილი უწყალობა. თუმცა წინ ელოდა გამოცდა, რომლის თანახმადაც წმინდა იბ-

რაპიმს ვაჟიშვილი მსხვერპლად უნდა შეეწირა. როდესაც დადგა შესაბამისი დრო, ვაჟშვილის მსხვერპლად შენირვა მტკიცედ გადაწყვიტა, მაგრამ ღმერთმა უბოძა მას სამსხვეპრლე ცხოველი – ვერძი (ყოჩი), რომელიც წმინდა იბრაპიმა თავისი შვილის მაგივრად შესწირა. ყურანში წაბრძანებია:

„როცა მიაღწია მასთან ერთად სეირ-ნობის ასაკს, უთხრა: „შვილო ჩემო, უეჭველად, სიზმარში ვიხილე, რომ მსხვერპლად გნირავდი. მაშ, გაიაზრე, აბა რას ჭვრეტ?“ მიუგო „მამაჩემო! ჰქმენ რაც გებრძანა. მე მიხილავ მომთმენთაგან თუ იქნება ნება ალლაპისა!“

როცა ორივე დამორჩილდა და მას შუბლი დაადებინა ძირს, მაშინ ვუხმეთ: ჰეი, იბრაპიმ!

„უთუოდ, ერთგულება გამოიჩინე სიზმრის მიმართ“. უეჭველად, ჩვენ ასე მივუზღვავთ კეთილის მქნელთ!

უეჭველად, ეს ცხადი გამოცდაა!

და გამოსასყიდად ვუბოძეთ მას უდიდესი შესაწირი.

და დავტოვეთ სახელი მისი მომდევნო თაობებში.

სალამი იყოს იბრაპიმსა ზედა!

სწორედ ისე მივუზღვავთ სიკეთის მქნელთ!

უეჭველად, იგი ჩვენი მორწმუნე მსახურთაგანი იყო.

და ჩვენ გავახარეთ იგი ისპაყით, შუამავლად კეთილისმქნელთაგან.

და გარდმოვავლინეთ მადლი მასზე და ისპაყზე მათ შთამომავალთა და შორისაა კეთილსმქნელი და საკუთარი თავისადმი აშკარა უსამართლო“. (სურა საფფაფი, აი-ათი 102-113)

სურა ქევსერში არის მოწოდება: „აღას-რულე ნამაზი და მსხვერპლი შესწირე!“ ყველაზე სანდო მოსაზრების თანახმად, აღნიშნული ნამაზი ბაირამის ნამაზია, ხოლო მსხვერპლი — ყურბან ბაირამის დღეებში შესაწირი მსხვერპლი.

ყურბანის მნიშვნელობა

ყურბანი ღვთისმსახურების განზრახვით განსაზღვრულ დღეებში საყურბნე ცხოველის დაკვლაა.

ყურბანი არის ღვითისმსახურება შესრულებული ქონებით, რომელიც წარმოადგენს ვაჯიბს, ანუ სავალდებულოს. ზეშთაგონება ღვთისმსახურების ამ სახეობის შესახებ ზეგარდმოვლინდა ჰიჯრით მეორე წელს.

ყურბანი უზენაესი ალლაპის გზაზე გამოჩენილი გულწრფელობა და თავგანწირვაა, გამჩენის მიერ ბოძებული სარჩოს მადლიერების ვალდებულების შესრულებაა.

მდიდრების მიერ დაკლული ყურბნის ხორცისგან ღარიბები იღებენ სარგებელს, რაც მუსლიმებს შორის სიყვარულსა და ძმურ ურთიერთობებს ამყარებს. ამ დროს მდიდრებთან ერთად ღარიბებიც ხარობენ. ბედნიერება და სიხარული, რომელიც ყურბანს მოაქვს, საზოგადოების სიმშვიდეს და სიხარულს უზრუნველყოფს.

უკეთილშობილესი შუამავალი ბრძანებს: „ვინც ქონებას მოიმკის და ყურბანს არ დაკლავს, ჩვენს მეჩეთში არ შემოვიდეს. (-

- “ აღასრულე ნამაზი და მსხვერპლი შესწირე! ”

(სურა ქევსერი, აიათი 3)

ეთ-თერლიბ ვეთ-თერპიბ, ტ. 2, გ. 155) ეს სიტყვები ყურბნის უდიდეს მნიშვნელობაზე ნათლად მეტყველებს.

ვინ არის ვალდებული დაკლას ყურბანი?

- 1) მუსლიმი;
- 2) ფსიქიკურად ჯანმრთელი;
- 3) სრულწლოვანი;
- 4) მონობისგან თავისუფალი;
- 5) მოგზაურობაში არმყოფი;
- 6) ნისაბის ოდენობის ქონების მფლობელი (აუცილებელი არ არის ნისაბს წლის განმავლობაში ფლობდეს).

როგორ და როდის ხდება ყურბნის დაკვლა?

ყურბნის დაკვლა ხდება ყურბან-ბაირამის პირველ, მეორე და მესამე დღეს. მესამე დღის საღამოს შემდეგ ყურბნის დაკვლა აღარ შეიძლება.

კარგად უნდა მოვეპყრათ იმ ცხოველს, რომელიც განკუთვნილია ყურბნისთვის. არასასურველია დაკვლის ადგილზე ცხოველის მითრევა. იმისათვის, რომ ცხოველმა არ იწვალოს, დანა კარგად უნდა იყოს გალესილი. თუკი ყურბნის პატრონს შეუძლია, სასურველია, ცხოველი თავად დაკლას. იმ შემთხვევაში, თუკი არ შეუძლია, მაშინ სხვას დააკვლევინოს.

სასურველია, რომ ცხოველი გვერდზე იყოს დაწოლილი, თავით ყიბლეს მიმართულებით. დამკვლელმა პიროვნებამ სიტ-

ყვებით „ბისმილლაჰ, ალლაჰუ ექბერ“ უნდა ნარმოთქვას და ცხოველს საყლაპავი, სასუნთქი გზები და ძირითადი ვენა უნდა გადაუჭრას. სანამ ცხოველის სული სხეულს არ დატოვებს, არასასურველია თავის მთლიანად მოჭრა ან გატყავება. თუ დამკვლელმა შეგნებულად არ თქვა „ბისმილლაჰ, ალლაჰუ ექბერ“, ცხოველის ხორცი აკრძალული ხდება.

რა უნდა გავაკეთოთ ყურბნად დაკლული ცხოველის ხორცთან და ტყავთან დაკავშირებით?

დაკლული ცხოველის ხორცი, შესაძლებელია, ჩვენთვის დავიტოვოთ, ან დავარიგოთ. ის სამ ნაწილად უნდა გავყოთ: ერთი მივსცეთ ნათესავებს, მეორე—ლარიბებს, ხოლო მესამე ჩვენთვის და ჩვენი ოჯახის წევრებისთვის დავიტოვოთ. ასევე ნებადართულია, ყურბნის ხორცი მთლიანად სხვებს დაურიგოთ.

ყურბნის ხორცისა და ტყავის გაყიდვა, ან ამით ყაბისთვის ანგარიშის გასწორება არ შეიძლება. ნებადართულია ტყავის გამოყენება, ასევე შეიძლება, მივცეთ ის ლარიბს, ან ორგანიზაციას, რომელიც ქველმოქმედებით არის დაკავებული.

ყურბნად აკრძალული და ნებადართული ცხოველები

ყურბნად ნებადართულია მხოლოდ ცხვრის, თხის, ძროხის, კამეჩის და აქლემის დაკვლა. თხა, ან ცხვარი არანაკლებ ერთი წლის უნდა იყოს, ძროხა და კამეჩი—არა-

ნაკლებ ორი წლის, აქლემი კი — არანაკლებ ხუთი წლის. ასევე შეიძლება 6 თვის დიდი ცხვრის ყურბნად დაკვლა, თუ ზომით ის ერთი წლის ცხვრის ოდენაა. თხისთვის ერთი წლის ასაკამდე მიღწევა აუცილებელი პირობაა.

ცხვრისა და თხის ყურბნად დაკვლა მხოლოდ ერთ პიროვნებას შეუძლია, ხოლო მსხვილფეხა საქონელი, კამეჩი და აქლემი შეუძლიათ ერთიდან შვიდი ადამიანის ჩათვლით შეზიარდნენ და დაკლან.

დასაშვებია ყურბნად ისეთი ცხოველის დაკვლა, რომელსაც აქვს უმნიშვნელო ნაკლოვანებები, მაგალითად; მოტეხილი აქვს რქა, დაზიანებული აქვს კბილები, ან კოჭლობს.

ნაკლოვნებები, რომლებიც ცხოველის ყურბნად დაკვლას უვარების ხდის:

- 1) თუ ცხოველი ბრმაა ერთი, ან ორივე თვალით;
- 2) თუ ცხოველის ერთი, ან ორივე რქა ძირშია მოტეხილი;
- 3) თუ ცხოველსარ აქვს ნახევარზე მეტი ყური, ან ნახევარზე მეტი კუდი;
- 4) თუ ცხოველი იმდენად კოჭლია, რომ ფეხზე ნამოდგომა არ შეუძლია;
- 5) ყურის ან კუდის თანდაყოლი არარსებობა;
- 6) კბილების დიდი ნაწილი დაცვენილი აქვს ისე, რომ ცხოველს ჭამა არ შეუძლია;
- 7) თუ ცხოველი ავადმყოფია;
- 8) თუ ცხოველი ძალიან დასუსტებულია;
- 9) დაზიანებული აქვს ცური;
- 10) თუ თხას ან ცხვარს გაუხმა ერთი ძუძუ, ხოლო ძროხას ან კამეჩს — ორი.

გარდა ამისა ყურბნად არ შეიძლება ფრინველების, ასევე ველური წყვილჩლიქიანი ცხოველების დაკვლა.

შეპირებული ყურბანი

შეპირებული ყურბანი ორ ნაწილად იყოფა:

1. არაფერზე დამოუკიდებლად დაკლული ყურბანი

ვინც დადებს პირობას, რომ ალლაჰის გულისთვის მე ყურბანი უნდა დავკლაო, ის ვალდებული ხდება პირობა შეასრულოს და ყურბანი მისთვის სასურველ დროს დაკლას.

2. რამის განხორციელებასთან, ან არ განხორციელებასთან დაკავშირებით შეპირებული ყურბანი.

მაგალითად: ვინც იტყვის, რომ „ოღონდ ჩემმა ავადმყოფმა გამოჯანმრთელდეს, ყურბანს დავკლავ“, თუკი ავამდყოფი გამოჯანმრთელდება, ყურბანი უნდა დაკლას მან, ვინც პირობა დადო. თუმცა ავადმყოფი სანამ არ გამოჯანმრთელდება, მანამდე ვალდებული არ არის ყურბანი დაკლას.

შეპირებული ყურბნის განხორციელება უნდა მოხდეს, მხოლოდ იმ ცხოველებით, რომლებიც ყურბნად გამოდგება.

შეპირებული ყურბნის ხორცი არ შეიძლება ჭამოს პირობის დამდებმა, მისმა მეუღლემ, დედმამამ, ბებია-ბაბუამ, შვილებმა, შვილიშვილებმა. ასევე არ შეიძლება შეპირებული ყურბნის ხორცი მიეცეს ნისაბის ტოლი სიმდიდრის მქონე ადამიანებს. ასეთი ყურბნის ხორცი მხოლოდ ლარიბებს უნდა მიეცეს.

გარდაცვლილის სახელზე ყურბნის დაკვლის წესები

გარდაცვლილის სახელზე ყურბნის დაკვლის მსურველმა ეს ყურბან ბაირამის დღეს უნდა შეასრულოს. ასეთი წესით დაკლული ყურბნის ხორცის ჭამა შეუძლია როგორც დამკვლელს, ასევე სხვებსაც.

იმ შემთხვევაში, თუკი ყურბნის დაკვლა გარდაცვლილს ჰქონდა დანაბარები, მაშინ მის დამკლელს აღნიშნული ყურბნის ხორცის ჭამა არ შეუძლია. ის მთლიანად ლარიბებს უნდა მიეცეს.

წმინდა შუამავლის

მეთოდი

ადამიანის აღზრდაში

უშანები მოლდვაძე

„და იგია, რომელმაც თქვენ დაგადგინათ დედამიწის გამგებლად და უპირატესებყოთ ერთიმეორეზე ხარისხებად, რათა გამოეცადეთ იმით, რაც გიბოძათ. უეჭველად, შენი ღმერთი საზღაურის სწრაფმიმგებია. და უეჭველად, შემნდობი, მწყალობელია იგი“. (სურა ენდამი, აიათი 165)

ზემოთ მოცემული აიათი ადამიანის გაჩენის მიზანსა და სიბრძნეს გვაუწყებს. გამოსაცდელი არსება, თავდაპირველად, ადამიანად იბადება, მაგრამ მან რომ ნამდვლილ ადამიანად აღიზარდოს, იცხოვროს და გარდაიცვალოს, არცთუ ისე მარტივია. ადამიანი მეტისმეტად უმეცარ, მჩაგვრელ, სუსტ, მოუთმენელ არსებად არის გაჩენილი, ადამიანი მართლაც მოუთმენელი არსებაა.

„უეჭველად, ადამიანი ხარბ (გაუმაძლარ) არსებად არის გაჩენილი. თუ სიავე მიეწევა მას, იწყებს გოდებას, და თუ კარგი ეწევა, იწყებს ძუნწობას“. (სურა მეღარიჯი, აიათი 19-21)

ისინი, ვინც ლოცვას სისტემატურად მოკრძალებით შეასრულებენ, ღარიბ-ღატაკას დახმარების ხელს გაუწოდებენ, განკითხვის დღის რწმენა ექნებათ, სინდისნამუსს დაიცავენ სამოთხის სიკეთეებით დაჯილდოვდებიან.

გამოცდა, რომელიც წმინდა ყურანშია ნახსენები, შეეხება როგორც ინდივიდუალურ, ასევე საზოგადოებრივ ცხოვრებას. მონამსახურება, სამართლიანი მმართველობა, თვითშეგნება და პოლიტიკური მიდრეკილება ამქვეყნიური ცხოვრების არქიტექტურას აყალიბებს. უმეცარი და მჩაგვრელი ადამიანისთვის ამანათად გადაცემული პასუხისმგებლობა სწორედ რომ ესაა. აღნიშნული საკითხის შესახებ წმინდა ყურანში სურა აჰზაბის 72-ე აიათში ნათქვამია:

„უეჭველად, ჩვენ შევთავაზეთ პასუხისმგებლობა აეღო ცას, დედამიწას, მთებს, მაგრამ უარი თქვეს და შეეშინდათ მისგან, კაცმა კი იტვირთა იგი. უეჭველად, იგი უსამართლოა, უგუნურია!

აქედან გამომდინარე წმინდა შუამავალი ბრძანებს: „მე მოვევლინე სამყაროს როგორც მასწავლებელი და ვინც ჩემს სუნნეთისგან, ანუ ცხოვრების გზიდან პირს იძრუნებს, ჩემიანი ვერ იქნება“. ეს იმას ნიშნავს, რომ გვახსენებს პასუხისმგებლობებს ახალგაზრდულ, მოხუცებულ და უუნაროდ დარჩენილ პერიოდში. სწორედ, ამიტომ უკეთოლშობილესი შუამავლის მთავარი მიზანი ადამიანის აღზრდა, განათლება და

პასუხისმგებლობების გათვითცნობიერება იყო.

როგორც ვიცით, უკეთილშობილესი შუამავლის ზნეობის წყარო წმინდა ყურანი იყო, ხოლო ადამიანის აღზრდის მეთოდი კი სუნნეთი, მისი სამაგალითო ცხოვრების წესი. „თითოეულ თქვენგანს ჩვენ დავუდგინეთ კანონი (შარიათი) და გზა (ნათელი გზა, რომელსაც ადგახართ).“ (სურა მაიდე, აიათი 48) ძვირფასი აბდულლაჰ ბინ აბბასი წმინდა აიათს ასე განმარტავს: აიათში ნახსენებ სიტყვა „გზას“ განმარტავს როგორც სუნნეთი „შუამავლის გზა“. წმინდა შუამავლის სიყვარული უზენაესი ალლაჰის რწმენისა და მორჩილების აუცილებლობას თან ახლავს. შუამავლის სიყვარული ჩვენს ცხოვრებაში მის უკეთილშობილებას, საუკეთესო მაგალითის წყაროდ არსებობას განაპირობებს.

ახლა კი განვიხილოთ, თუ როგორ ზრდიდა წმინდა შუამავალი ადამიანებს და როგორ მეთოდებს იყენებდა მომავალში ჯანსაღი თაობის დასამკვიდრებლად.

ოჯახისა და გარემოს ზემოქმედება ბავშვის აღზრდაში

წმინდა შუამავალი ბრძანებს: ყველა ახალშობილი ისლამისთვის შესაბამისი ძუ-

ნებით იბადება. შემდეგ კი მშობელი ან იუ-დეველად, ან ქრისტიანად, ან კიდევ სრულიად ურნმუნოდ გადააქცევს (ებუ დავუდ სუნნეთ, 17. მუვატტა; ჯენაზ 53). ამ სიტყვებით ნათლად აისახა ის გარემოება და პირობები, რომელიც ადამიანის აღზრდის სფეროში უდიდეს გავლენას ახდენს. ასევე განმარტავს იმასაც, რომ ახალშობილი რაოდენ სუფთა და წმინდა აზროვნების მქონე არსებაა, და რომ იგი შემდეგში რწმენის იმ ფორმას იძენს, რომელსაც მშობლები წარმოადგენენ. ბავშვი შეიძენს იმ ხასიათსა და დამოკიდებულებას, რომელსაც ოჯახში ხედავს, ოჯახი ბავშვის პირველი სკოლაა. ალლაჰის შუამავალი ბავშვებს მიმართავს და ასწავლის: „როდესაც ოჯახში შეხვალ, იქ მყოფებს მიესალმე, ეს როგორც შენთვის, ასევე იქ მყოფებისთვის ბარაქა იქნება (თირმიზი, ისთიზან, 10). სწავლების პირველ საფეხურებზე პრაქტიკულ აზროვნებასა და რწმენის საფუძვლებს ასწავლიდა. ერთხელ ალლაჰის შუამავალი აქლემზე უკან შემომჯდარ აბდულლაჰს იბნ აბბას ასე არიგებდა: „ეპრგად დაიმახსოვრე, თუნდაც მთელი კაცობრიობა რომ შეიკრიბოს და შენს დახმარებას ეცადოს, მხოლოდ იმდენის დახმარებას შეძლებს, რამდენიც დიდ გამჩენს ენებოს, ასევე მთელმა კაცობრიო-

ბამ რომ დაირაზმოს და შენზე ზიანის მოყენება განიზრახოს, მხოლოდ იმდენ ზიანს მოგაყენებს, რამდენიც უზენაეს აღლაპს ენებოს“ (აჰმედ ბინ ჰანბელი, I, 293).

ახალგაზრდებთან განსაკუთრებული ურთიერთობა

აღლაპის შუამავალი წებისმიერი ასაკის ადამიანს აფასებდა. მასთან მოსაუბრეს ეუფლებოდა იმის შეგრძნება, რომ იმაზე უფრო მეტს აფასებდა აღლაპის შუამავალი, ვიდრე თავად ფიქრობდა. წმინდა შუამავლის წინაშე განსაკუთრებული ადგილი ახალგაზრდებს ეკავათ, მათთან უფრო დიდ ხანს საუბრობდა, გაცილებით თბილი ურთიერთობა ჰქონდა და მეტ

დროს უთმობდა. ახალ-

გაზრდები, რომლე-

ბიც წმინდა შუა-

მავლის სულიერ

ატმოსფერო-

ში აღიზარ-

დნენ, შუა-

მავლისგან

მიღებულ

ცოდნასა

და გამოც-

დილებას

მთელი ცხოვ-

რება ატარებ-

დნენ. ასეთი

ძლიერი განცდა კი

მათ ცხოვრებაში დაუ-

ვიწყარ კვალს ტოვებდა და

მათი გახსენებით, ან სხვებთან

გაზიარებით უდიდეს ბედნიერებას გრძნობ-

დნენ. სწორედ იმ ბედნიერ ახალგაზრდათა

შორის ერთ-ერთი ებუ მაჰზურე იყო. ყურე-

იშელი ახალგაზრდა, თავის მეგობრებს შუ-

ამავლისგან მიღებული რწმენის ემოციებს

ასე უყვებოდა:

“წმინდა შუამავალი ჰუნეინის ბრძო-
ლიდან ბრუნდებოდა. მე მექელი ახალ-
გაზრდების ერთად ვიყავი. ჰუნეინის გზაზე
შუამავალს შევხვდით. მუეზზინმა ნამაზის
ლოცვის წინ ეზანი იკითხა. ჩვენ ახლომახლო
გავჩერდით და დამცინავი ტონით მუეზზი-
ნის წარმოთქმულ სიტყვებს ვიმეორებდით.
ჩვენი ასეთი საქციელი შუამავალმა შენიშ-

ნა. როდესაც ეზანი დასრულდა, დაგვიძახა: “ერთ-ერთ თქვენგანს საოცრად ომახიანი ხმა ჰქონდა, რომელია ის?” ყველამ თითო ჩემკენ გამოიშვირა. ამის შემდეგ წმინდა შუ-
ამავალმა დანარჩენები გაუშვა, მე მასთან დამიტოვა და მითხრა:

“მიდი, იკითხე ეზანი!” მიუხედავად იმი-
სა, რომ ეს საქმე მეტად მძულდა, ავდექი და
მის წინაშე ფეხზე დავდექი. თავად მასწავ-
ლა ეზნის კითხვა. როცა კითხვა დავას-
რულე, დამიძახა, ქისა მომცა, რომელშიც
გარკვეული რაოდენობის ვერცხლის ფული
იყო. შემდეგ შუბლზე, ხელებზე მომეფერა
და მითხრა: „გილოცავ“. მე ვთხოვე: “წება
მომეცი, აღლაპის შუამავალო, ასეთი
ეზანი მექაში ვიკითხო.“ მან
ასე მიპასუხა: „კარგი, ეს
სამსახური შენთვის
მომინდია“. აი იმ
სიტყვების შემ-
დეგ შუამავ-
ლის მიმართ
განცდილი
სიძულვი-
ლის ნაკ-
ვალ ე ვ ი ც
კი აღარ
დამრჩენია.
პირი ქით,
გული მისადმი
უსაზღვრო სიყ-
ვარულით ამეცსო.
შუამავალთან მექას

გუბერნატორ ეთაბ ბინ
ესიდთან მივედი და მასთან ერ-
თად შუამავლის ბრძანების თანახმად მუეზ-
ზინობა შევასრულე. (აჰმედ ბინ ჰანბელი, III,
409. ნესაი ეზან, 5,6)

მექა აღების ნელს, შუამავალთან ჯი-
რანეში შეხვედრის შემდეგ, ისლამით გა-
ცისკროვნებული ებუ მაჰზურე სიცოცხლის
ბოლომდე, ჰიჯრით 59 წლამდე, მესჯიდი ჰა-
რამში მუეზზინობას ასრულებდა. ამრიგად,
ახალგაზრდა ებუ მაჰზურე, რომელიც პირ-
ველსანებში შუამავლისა და ეზანის მიმართ
სიძულვილით იყო განწყობილი, შემდეგში
იმ ოთხი ცნობილი მუეზზინთაგანი გახდა,
რომლებმაც შუამავლის უდიდესი ღირსება
დაიმსახურეს. ებუ მაჰზურეს შემდეგ მეს-

ჯიდი ჰარამის მუეზზინობა წლების განმავლობაში შვილებმა და შვილიშვილებმა განაგრძეს.

წმინდა შუამავლის ახალგაზრდების მიმართ განსაკუთრებული დამოკიდებულების კიდევ ერთი მაგალითი ძვირფასი ენესის მონათხრობია: „ერთ-ერთი იუდე-ველი ახალგაზრდა წმინდა შუამავალს ემსახურებოდა. ერთ დღესაც ავად გახდა, რომლის მოსანახულებლად წმინდა შუამავალი მასთან, სახლში, მივიდა. თავთან ჩამოჯდა და უთხრა: „ისლამი მიიღე და ვადარჩი. „აღფრთოვანებულმა ახალგაზრდამ გვერდით მყოფ მამას შეხედა. მამამ უთხრა: „გაითავისე ებულ ყასიმის (წმინდა და შუამავალი) წინადადება“. გაუხარდა ახალგაზრდას და მაშინვე ისლამი მიიღო. „ცოტა ხნის შემდეგ ახალგაზრდა გარდაიცვალა. შუამავალმა თქვა: მადლობა უზენაეს ალლაჰს, რომელმაც ეს ახალგაზრდა ცეცხლისგან ვადა-არჩინა“. (ბუჰარი, ჯენაიზ, 79)

ალტერნატიული გზა

წმინდა შუამავლის ცხოვრებაში მნიშვნელოვანი ადგილი ეკავა ადამიანის აღზრდის საკითხს, ალტერნატიული გზის ჩვენებას, ან კიდევ მისთვის ვედრებით მორალური მხარდაჭერის აღმოჩენას. დიდებული რააფი ელ ჯიფარი მოვითხოობს: „ჯერ კიდევ მაშინ, როდესაც პატარა ბავშვი ვიყავი, ხურმის ხეებს ქვებს ვესროდი. ერთხელაც ფაქტზე დამინახეს და ალლაჰის შუამავალთან მიმიყვანეს. მკითხა: ჩემი პატარავ! რატომ ესვრი ხურმის ხეს ქვებს? – მშერი ვიყავი, მინდოდა მეჭამა. – იყო ჩემი პასუხი. ალლაჰის შუამავლმა შემომხედა და მითხრა: პატარა ვაჟკაცო, ხურმას ქვა არ ესროლო, ძირს ჩამოცვენილი აიღე და მიირთვი. შემდეგ თავზე მომეფერა და გამჩენს შეევედრა: „ო, დიადო გამჩენო, დააპურე ეს ახალგაზრდა“.

ოჯახის სიმშვიდე და ბედნიერება

უზენაესმა ალლაჰმა, რომელმაც წმინდა ბუჰამედ შუამავალი სამაგალითო პიროვნებად მოგვივლინა, ასევე დააკისრა მი-

სიად ისიც, თუ როგორი დამოკიდებულება უნდა ჰქონდეს ოჯახში ცოლ-ქმარს. „...მოეპყარით მათ ღირსეულად. თუ თქვენ ისინი გძულთ, იქნებ გძულდეთ რამე, ალლაჰს კი დიდი სიკეთე ჩაედოს მასში!“ (სურა ნისა, აიათი 19) აღნიშნულ აიათიდან მიღებული სიბრძნით უკეთოლშობილესი შუამავალი ამბობდა: „მორწმუნე მამაკაცმა მორწმუნე ქალი არ შეიძულოს, თუკი მისი რომელიმე ხასიათი არ მოსწონს, სხვა კარგი ხასიათის გამო მოიწონოს იგი“. (მუსლიმ, რადა 61)

მაშინ, როდესაც წმინდა შუამავლის ამსოფლიდან გამომშვიდობების დღეები დადგა და დაინახა, რომ თავისი ქალიშვილი, ფატიმა, დამწუხერებული იყო, ჰკითხა: „ო, ფატიმა, არ გინდა, რომ იყო მორწმუნე ქალების ქალბატონი? (ბუჰარი, ითიზან, 43)“ ამ სიტყვებით მამობრივი გრძნობით ფატიმას დანუგეშება ისურვა, შემდეგ შვილიშვილი ჰასანი და უსამე ბინ ზეიდი, ხელში აიყვანა და შეევედრა: „ო, დიადო გამჩენო, შეიყვარე ეს ორი პატარა, მე ისინი ძალიან მიყვარს (ბუჰარი, ფეზაილულ ესპაბინ ნები 18).“ ამ სიტყვებით აჩვენა, რომ ის ოჯახის გულისხმიერი ბაბუა იყო. „თქვენს შორის ყველაზე საუკეთოს ის არის, ვინც ოჯახშია საუკეთესო, ოჯახის მიმართ საუკეთოსო კი თქვენს შორის მევარ (იბნი მაჟე, ნიქაპი, 50).“ ის აგრეთვე საუკეთესო მეუღლე იყო. „და უბრძანე შენს ოჯახს ლოცვა და იყავი მომთმენი მასზე“ (სურა ტაჰა, აიათი 132).“

საზოგადოებრივი სიმშვიდე, სამართლიანი მოსამართლე და მმართველი

ალლაჰის შუამავლის მიერ მოსარჩევა და მომჩივანს შორის დამკიდრებული განსჯის მეთოდი სამართლიანობის გამოვლინებისა და საზოგადოებრივი სიმშვიდის მხრივ, მეტნილად, მნიშვნელოვანია. „მეც თქვენსავით ადამიანი ვარ, თქვენ ჩემთან სადაცო საკითხი მოვაჭვთ, შესაძლებელია, მოხდეს ისე, რომ რომელიმე თქვენგანმა მტკიცებულება მეორეზე უკეთ იცოდეს, ან კიდევ საუბრის დიდი ნიჭი ჰქონდეს და უკეთესად შეძლოს თავის დაცვა. ასეთ

შემთხვევაში მისი სიტყვებით მეორე პიროვნებისგან რაიმეს მოითხოვს და მე კი მის სასიკეთოდ განაჩენს გამოვიტან. ასე მე მხოლოდ მას ცეცხლის ბურთს მივცემ. მაში, ის არ აიღოს, არ მიიღოს (ბუჭარი, შეჰადეთ 27, მუსლიმ აქდივ 4. ებუ დავუდ აქდივ, 7).

უკეთილშობილესი შუამავალი სამოთხით ახარებს ისეთ მმართველს, რომელიც იმსახურებს მმართველობას, სამართლიანია და განონასწორებული. სამოთხის მკვიდრნი სამი კატეგორიის ადამიანები არიან. 1. სამართლიანი, მოწყალების ვამცემი, ზექათის გადამხდელი და წარმატებული მმართველი, 2. ახლობელ-ნათესავებზე დამხმარე, მუსლიმების მიმართ გულისხმიერი, გულკეთილი ადამიანი. 3. ღირსეული, ნამუსის დამცველი და მიუხედავად საჭიროებისა, სხვებზე სათხოვარის უარმყოფელი.

უნდა აღინიშნოს, რომ ალლაჰის შუამავალს უუნარო, არაგულისხმიერ პიროვნებებზე მმართველობის გადაცემა არ სურდა. ერთხელაც გადასახადის აკრეფის უფროსობის მსურველი, ებუ ზერ ელ ღიფარი, ასე გააფრთხილა და დაარიგა: „შენ სუსტი პიროვნება ხარ, ეს საქმე ამანათია. ის, ვინც ამანათს სათანადოდ ვერ მოეპყრობა, განკითხვის დღეს დამამცირებელი სინანულის მორევში აღმოჩნდება“. (მუსლიმ, იმარე 16)

დასკვნა:

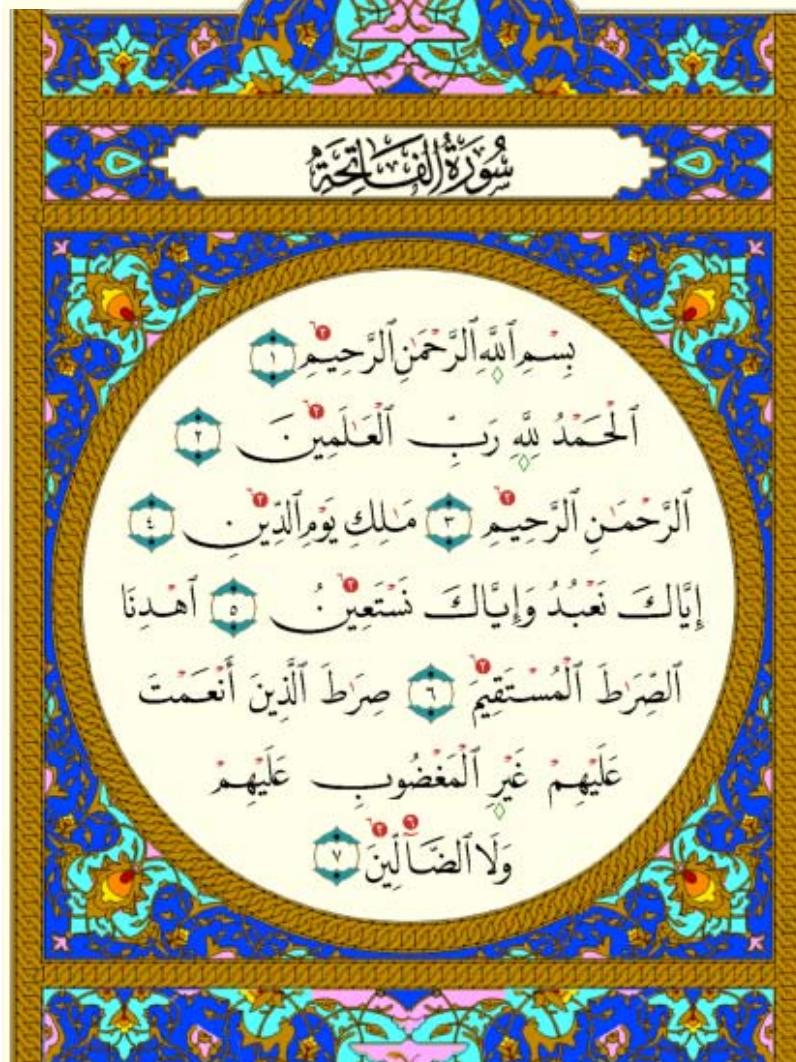
და ბოლოს, აღზრდის მეთოდი, რომელსაც წმინდა შუამავალი ისახავდა მიზნად, არა თუ ადამიანის ადამიანზე ძალაუფლება,

არამედ ადამიანის ადამიანად ჩამოყალიბება იყო. უზენაესი ალლაჰის სიყვარული და შეძულება, გულისხმიერება, დამნაშავეთა დასჯა, იუმორი, შექება, კითხვა-პასუხი, აზრთა გაზიარება და მოლაპარაკება მისი ცხოვრების წესი იყო.

ალლაჰის შუამავლის ჰადისებისა და სუნნეთის მიხედვით მუსლიმი ადამიანი არა მხოლოდ ამქვეყნისთვის მზრუნველი, არამედ ამაქვეყნისა და საიქიოს ცხოვრებისთვის წონასწორობის დამცველი, არათუ ცრუ და ორპირი, არამედ სამართლიანი და სანდო, არათუ საკუთარი სარგებელის მიხედვით მოქმედი, არამედ სიმართლისა და ფეშმარიტების მომხრე, არათუ უხეში და ბოროტი, არამედ კეთილი და გულისხმიერი, არათუ გაუმაძლარი, არამედ არსებულით კმაყოფილი, არათუ ძუნწი, არამედ ხელგაშლილი, არათუ თავმომწონე და ამაყი, არამედ თავმდაბალი და თავაზიანი უნდა იყოს.

ადამიანის განსახიერებაში, რომელსაც კაცობრიობას წყალობად მოვლენილი წმინდა შუამავალი გვთავაზობს, არავითარ შემთხვევაში არ აქვს ადგილი უმოწყალობას, უიმედობას, მორნმუნის წყევლას, შურიანობას, მტრობას, ეგოისტობას, კაცომოძულობას, სიცრუეს, მშიშრობას, საკუთარი თავისადმი ნდობის დაკარგვას, მოწყენას, სულიერად დაცემას, სულიერ მოთხოვნილებზე აყოლას და ცრუ იმედით ცხოვრებას.

 მარტინ ბერძნები

რატომ მივიღე ისლამ?

მე ვარ მარიამ ბერიაშვილი, დავიბადე თბილისში. 3 წლის რომ ვიყავი, დედა და მამა ერთმანეთს დაშორდნენ. 9 წლის ვიყავი, როდესაც დედამ მუსლიმ პიროვნებაზე გათხოვდა. რამდენიმე წლის შემდეგ დედამაც მიიღო ისლამი და დაიწყო შესაბამისი პრინციპების მიხედვით ცხოვრება, მე კი გაოცებული და გაკვირვებული ვუყურებდი დედას, თუ როგორ ლოცულობდა დღეში 5-ჯერ ნამაზს. რადგან ჩემი წინაპრები არამუსლიმები იყვნენ, ამიტომ მევონა, რომ ჩვენთვის ისლამის მიღება არ შეიძლებოდა,

მაგრამ წლების შემდეგ მივხვდი, რომ თურმე ისლამი ალლაჰისგან კაცობრიობისთვის გამოგზავნილი ჭეშმარიტი რელიგია ყოფილა.

დედამ ისლამი როცა მიიღო და მისი პრინციპების მიხედვით ცხოვრობდა, მიმართდა, რომ მე დედა დავკარგე. ამის გამო დედისა და ისლამის მიმართ აგრესია გამიჩნდა.

რამდენიმე წლის შემდეგ, როცა ჩემმა დამაც მიიღო ისლამი, თავს სულ მარტოდ და მიტოვებულად ვგრძნობდი, რადგან

ისინი მუსლიმები იყვნენ და მე ქრისტიანი ვიყავი. ყოველთვის ეს აზრები მანუხებდა, რომ ზესთასოფელში ან ისინი უნდა გადარჩენილიყვნენ, ან მე. ამასობაში გავიცანი მუსლიმი ამხანაგები, რომლებთანაც მქონდა რელიგიაზე საუბრები. ასე თანდათან დავინტერსდი ისლამით და დავიწყე წიგნების კითხვა, ერთმანეთს ვადარებდი ქრისტიანობას და ისლამს. გამიჩნდა ეჭვები და კითხვები, რომლებსაც პასუხს ვერ ვსცემდი. სხვადსხვა წიგნების წაკითხვის შემდეგ ისლამისადმი ჩემი დამოკიდებულება შეიცვალა.

ჩემს ლოგიკაში არ ჯდებოდა ის, რომ ალკოჰოლი რელიგიურად წებადართული ყოფილიყო, რომელიც არის მავნებელი ადამიანის ჯამრთელობისთვის და მისი დალევის შემდეგ ადამიანი სჩადის ბევრ ცოდვას და უამრავ დანაშაულს. ისლამში კი ყველანარი ალკოჰოლის დალევა აკრძალულია, რადგან ისლამი ჯამრთელობაზე მავნებელ ყველაფერს, ყველანირ სიბილნეს და ყველანირ დანაშაულს კრძალავს, რადგან ისლამი ადამიანის სასიკეთო რელიგიაა.

თანდათან მიყვარდებოდა ისლამი და ვაკირდებოდი, თუ როგორ მიღებოდა გული ისლამის მიმართ, ყოველ ღამით, ძილის წინ ღმერთს ვევედრებოდი, რომ - ქეშმარიტი გზა ეჩვენებინა ჩემთვის და დამხმარებოდა სწორი არჩევანის გაკეთებაში.

ამ ყველაფრის შემდეგ სულ რაღაც დღეები გავიდა, რომ ჩემ უფროს დასთან მომივიდა რელიგიაზე საუბარი, ამ საუბარს უკვე დიდი ხანია ველოდებოდი, მან დაწვრილებით ამიხსნა ისლამი და დავრნმუნდი, რომ ეს ნამდვილად არ არის ის რელიგია, როგორიც მე წარმომედგინა. ამის შემდეგ ისევ დავთიქვდი ჩემს გადაწყვეტილებაზე და წრფელი გულით წარმოვთქვი შემდეგი სიტყვები: „მე მნამს, რომ არ არსებობს ღვთაება, გარდა ალლაჰისა და მე მნამს, რომ მუჰამედი მისი მსახური და შუამავალია“ და მივიღე ისლამი.

ისლამის მიღების შემდეგ ქცევები შემცვალა, გული სიკეთით და სიმშვიდით ამევსო, ვცდილობ არავის გული არ ვატკინო და ალლაჰის კმაყოფილების გულისთვის სიკეთე ვაკეთო. დავიწყე ნამაზის ლოცვა და

ყურანის შესწავლა. ალლაჰს დიდი მადლობა ამ ყველაფრისთვის, რომ ისლამის მაზიარა. ისლამის საკმაოდ შესწავლის შემდეგ გადავწყვიტე, რომ თავზეც დამეხურა, რადგან ისალმში ქალის უფლებები ძალზე დაცულია. ისლამში ქალი ძალიან ძვირფასი და პატივსაცემია. მაგალითად როგორც ოქრო, ან ალმასი არის ძვირფასი და არის დაცული, ძნელად მისანვდომია, ასევე ქალი ისლამში და ჩადრში არის ყველანაირი სიავისგან დაცული.

5 წელია უკვე მუსლიმი ვარ და მე ალლაჰს ყველა ნამაზის დროს მადლობას ვუხდი, რომ მე სწორ, ქეშმარიტ გზას, ანუ ისლამის მაზიარა, ისლამის მიღება როგორ ემოციას მაძლევდა, ვერ აღგინერო, ამ სუფთა და ემოციურ გრძნობას ისინი მიხვდებიან, ვინც ისლამი მიიღეს. ყოველთვის სულიერად რაღაც მაკლდა, რომლის სახელსაც ვერ ვპოულობდი, როცა მუსლიმი გავხდი, აი, ზუსტად მაშინ მივხვდი, რომ რასაც ვეძებდი სულიერად, ისლამი იყო.

ერთი თხოვნა მაქვს იმ არამუსლიმებთან ვინც ისლამით ინტერესდება და ასევე იმათთან ვინც ისლამს ტერორისტად ან კიდევ მცდარ რელიგიად აღიქვამს, „ისლამი შეიცანით ყურანით და არა ტელევიზიით, რადგან ყურანში აღწერილ ისლამსა და ტელევიზიიდან გადმოცემულ ისლამს შორის დიდი სხვაობაა, რადგან ისლამი არ ქადაგებს ტერორიზმს, რადგან ისლამი გმობს ყვენაირ სიბილნეს, იცავს ქალის უფლებებს, ისლამი არის სიმშვიდის რელიგია, ისლამი არის უზენაესი გამჩენის მიერ ადამიანებზე ბოძებული ბოლო ქეშმარიტი რელიგია.

როცა მუსლიმები გავიცანი, გავიგე, რომ ისლამზე ბევრი ინფორმაცია არსებობს, მე იმედი მომეცა იმისა, რომ ისლამის შესახებ მშობლიურ ენაზე ბევრ ინფორმაციას მივიღებ და ასე ჩემს ნათესავებს ავუსნი ისლამის ქეშმარიტებას. მინდა რომ მათაც გაიგონ, რომ ისლამი მართლაც ალლაჰის გამოგზავნილი ბოლო და ქეშმარიტი რელიგიაა. ალლაჰი იყოს ყველა მუსლიმის დამხმარე და მფარველი. აამინ

რამდენად სწორედ ვართ

შემოსილნი ნამაზზე ყოფნისას?

📎 ნოტატ დაზითამა

დიდება ალლაპს, რომელმაც სამოსელი გვიწყალობა და შეგვმოსა ლამაზი ფორმით, სალამი და ლოცვა მის შუამავალს, რომელმაც საუკეთესო მაგალითად და ღვთისკენ მიმავალ გზად სუნნეთი დაგვიტოვა!

როგორც ყველა ჩვენგანისთვის ცნობილია, ნამაზს აქვს 12 ფარძი, ამათგან ექვსი ნამაზის დაწყებამდე შესასრულებელი ფარძია, ექვსი კი ნამაზის დაწყების შემდეგ, თვით ნამაზის შიგნით შესასრულებელი. ფარძი არის აუცილებელებელი საყრდენი, რაზეც ნამაზია აგებული. მათგან რომელიმე ერთის შეუსრულებლობაც კი სხვა დანარჩენ 11 ფარძს ფასს უკარგავს და ყველა ერთად, თორმეტივე, თავიდან შესასრუ-

ლებელი ხდება. მე არ ვაპირებ ყურადღების თორმეტივე ფარძზე გამახვილებას და სათითაოდ ახსნას, რადგან ეს უფრო შორს წაგვიყვანს და დაგვაშორებს იმ თემას, რომელზეც მსურს რამდენიმე სიტყვა მოგახსენოთ.

ნამაზის დაწყებამდე შესასრულებელი ექვსი ფარძიდან ერთ-ერთი არის “სეთრი ავრეთი,” ანუ სასირცხო ადგილების შემოსვა. განსაკუთრებით მეჩეთში ჯუმა ნამაზზე მოსულ მლოცველთა შორის ბევრ დარღვევას ვაწყდებით, რამაც მიმაღებინა გადაწყვეტილება, რომ ამ მდგომარეობის გამოსასწორებლად და სწორი ფორმის სასწავლებლად რამოდენიმე სიტყვა დამეწერა.

ჩვენს ჯამაათში ჩაცმულობის მხრივ, ძირითადად, შემდეგ შეცდომებს ვაწყდებით:

1. სურათებიანი სამოსით ნამაზის ლოცვა: ხშირად გვევდებიან მეჩეთში ახალგაზრდები, რომლებსაც სხვადასხვა მოდელის, მსახიობისა და ცხოველის სურათი, ან, უბრალოდ, ცოცხალი არსების სილუეტი აქვთ გამოსახული მაისურებზე, ქუდებზე თუ უნიფორმებზე.

ასეთი სამოსით შემოსვა არამარტო ნამაზის ლოცვისას, არამედ ყოველდღიურ ცხოვრებაშიც კი მოუწონარია, რადგანაც ცოცხალი არსებების ხატვა ჰარამია. ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) ბრძანებს: “ცოცხალი არსებების მხატველთ განკითხვის დღეს ეტყვიან, აბა გააცოცხლეთ ისინი, რაც შექმენით თქვენი ხელითო და ამგვარად დაისჯებიანი ისინი.” (ბუხარი.)

“ვინც ცოცხალი არსების სურათებს ხატავს და ცდილობს ალლაჰის გაჩენილს მიამსგავსონ საკუთარი ნახელავი, ისინი განკითხვის დღეს ყველაზე მკაცრად დაისჯებიან.” (ბუხარი და მუსლიმი.)

მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) უნაკლო სუნნეთში არამარტო ცოცხალი არსებების ხატვაა აკრძალული, არამედ მისი განადგურებითაც ვალდებული ვართ. ალლაჰის შუამავლი (ს.ა.ს.) თავის ბიძაშვილს ალის (რ.ა.) ასე უბრძანა:

“ალი! გაანადგურე ყველა კერპი და სურათი.” (მუსლიმი.)

ასევე კიდევ ერთ ჰადისში იგი ასე ბრძანებს: “ცოცხალი არსებების სურათები დახიერთ და გაანადგურეთ.” (მუსლიმი.)

როდესაც შუამავალი ცოცხალი არსების ხატვას გვიკრძალავს და მისი განადგურებისეკნ მოგვიწიდებს, როგორ შეფასდება ჩვენი საქციელი, როდესაც სურათებიან სამოსელში ფულს ვიხდით და ამით ნამაზის ლოცვა გვნადია? ნუთუ სულ არ გვადარდებს, თუ როგორ შეგვიფასებს გამჩენი ჩვენს ასეთ საქციელს, მის წინაშე ასე გამოწყობილ ნარსდგომას?

ჰადისში მეზობების ფიკრის “ალ-ჰიდა”

სახელობის ნაშრომში ნახატებიანი სამოსით ნამაზის ლოცვის შესახებ შემდეგს ვკითხულობთ:

“ნამაზის ლოცვისას ვინმერ ცოცხალი არსების სურათის მქონე სამოსი რომ ჩაიცვას, ის ამ მდგომარეობით კერპის მატარებელს ემსგავსება, რის გამოც ასეთი საქციელი მექრუჟია. თუმცა, მიუხედავად ამისა, ნამაზის პირობები თუ დაცულია, ასეთი ნამაზი მაინც შესრულებულად ითვლება.”

ისლამის მეცნიერების კვლევისა და ფეთვას კომისიის მიერ აბდულაზიზ ბინ ბაზის მეთაურობით გაცემულ ფეთვაშიც შემდეგს ვკითხულობთ:

“ადამიანის ან ცხოველის სურათიანი სამოსელით შესრულებული ნამაზი მიღებულია, თუმცა ამასთანავე ეს პიროვნება ცოდვას სჩადის.”

2. დახეული და მოკლე სამოსელით ნამაზის ლოცვა: მწუხარებით მინდა ვთქვა, რომ ბოლო პერიოდში მოდაში შემოვიდა დახეული ჯინსები, რომელსაც ბევრი ახალგაზრდა ყოველგვარი დაკვირვების გარეშე ბაძავს და მას ეს კარგ საქციელად მიაჩნია, ისინი იმდენად უგულისყურონი არიან, რომ ნამაზზე დადგომისასაც კი ავინებული მისი შეცვლა. არა და ნამაზის მლოცველ მამაკაცს „სეთრი ავერთის“ ფარძი შესრულებულად რომ ჩაეთვალოს, მას ჭიპიდან მუხლების ჩათვლით სხეული დაფარული უნდა ჰქონდეს. სამწუხაროდ ჩვენი ჯამაათი დღეს მუხლ გამოგდებულ მლოცველთა რიცხვის მატებას განიცდის. ასევე ხშირია შემთხვევები, როდესაც მოკლე მაისური, ან პერანგი აცვიათ და სეჯდეს შესრულებისას სხეულის არასასურველი ადგილები შიშვლად რჩება. ასეთი პიროვნება ორმაგად ცოდვას ჩადის, ერთი ის, რომ ნამაზზე „სეთრი ავერთის“ ფარძი არასაკმარისად ასრულებს, მეორე ის, რომ მწერივში მის უკან, ან მის გვერდით მყოფებთან საკუთარ ავრეთს, ანუ შესახედად აკრძალულ ადგილებს აჩენს.

ნამაზზე ავრეთის გამოჩენის შესახებ ჰადისში მეზობების ფიკრის შემდეგს ვკითხულობთ: ნამაზზე ყოფნისას პიროვნებას

ნინა და უკანა მკაცრად დასაფარი ორგანოების ზონიდან ერთი მეოთხედი ნაწილი რომ გამოუჩინდეს, ან ამ ზონის გარდა შედარებით უფრო მსუბუქად დასაფარი ზონიდან მცირე ნაწილიც რომ გამოუჩინდეს და ამ ორგანოების გამოჩენა უნებლიერდაც რომ მოხდეს, თუ მისი ხანგრძლივობა ნამაზის ერთი მოქმედების შესრულების ტოლი დროით გრძელდება, მაშინ ნამაზი მოიშლება. ასევე თუ პიროვნება ნამაზზე ყოფნისას თავისი ნებით გამოაჩენს საფარველ ადგილს, თუნდაც, ამის ხანგრძლივობა ნამაზის ერთი მოქმედების შესასრულებლად საჭირო დროზე მცირე ხნით მოხდეს, ნამაზი აუცილებლად მოიშლება. ნამაზის დაწყებამდე საფარველი ადგილების ერთი მეოთხედი თუ გამოჩენილი იქნება, ასეთ შემთხვევაში ნამაზის დაწყება აკრძალულია.

მოკლე პერანგის მქონე შეიძლება შეგნებულად არ აჩენდეს ავრეტს, თუმცა დახეული ჯინსების მქონეზე ხომ საუბარი ზედმეტია.

3. ვიწრო სამოსელით ნამაზის ლოცვა: სამწუხაროდ, ეს ჩვენში ყველაზე გავრცელებული არასწორი შემოსვის ფორმაა. მუსლიმ კაცსაც და ქალსაც საკამაოდ განიერი სამოსი უნდა ემოსოს, ისე, რომ სხეულის ნაკვეთები ტანსაცმელში გამოკვეთილი არ უნდა იყოს.

4. გრძელი სამოსელით ნამაზის ლოცვა: მუსლიმის სამოსის სიგრძე კოჭებს არ უნდა სცდებოდეს. სამწუხაროდ, ესეც ძალიან გავრცელებული არასწორი შემოსვის ფორმაა. ხმირად ნავაწყდებით მეჩეთში მღოცველებს, რომელთა შარვლის ბოლოები ძირს ეთრევა და ხშირ შემთხვევაში ის ადგილები გაცვეთილი აქვთ.

ალლაჰის შუამავალმა (ს.ა.ს.) ასე ბრძანა: „მუსლიმის იზარი (სამოსელი) ფეხების ნახევარს უნდა სწოდებოდეს. ამასა და კოჭებს შორის მონაკვეთში თუ იქნება (მისი სიგრძე), ცოდვად არ ითვლება, მაგრამ კოჭებს ქვემოთ ჩასული ნაწილი ცეცხლშია. ვინც სიამაყით სამოსელს (ძირს) ათრევს, ალლაჲი განკითხვის დღეს მას მოწყალებით არ შეხედავს.“

შესაძლებელია, ვინმეს ერიდებოდეს, ან რცხვენოდეს მოკლე შარვლის ჩაცმა, რადგან დღეს ასე არ არის მოდაში, დღეს საზოგადოების უმრავლესობა ასე არ იც-

ვამს, შესაძლებელია ვინმეს გაუკვირდეს, ან ვინმემ დაგვცინოს, თუმცა უპირველეს ყოვლისა ჩვენ კარგად უნდა გავერკვეთ და გავანალიზოთ ის საკითხი, თუ ვისი კმაყოფილებისთვის და ვისი გულის მოსაგებად ვიღვწით ჩვენ? ჩვენთვის რა არის მთავარი; ხალხის კმაყოფილება თუ გამჩენის? მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს.) უნაკლო სუნნეთი გვირჩევნია თუ ურნმუნოების მაგალითად აღება და მათი მოდის კვალდაკვალ სვლა?

ალლაჲის შუამავალი (ს.ა.ს.) ერთ-ერთ ჰადისში ასე ბრძანებს:

“თქვენ თქვენს ნინ მყიფთა გზას ნაბიჯ-ნაბიჯ გაჰყვებით. რომელიმე მათვანი ხვლიკის ხოროში რომ შეძვრეს, თქვენც იქ შეხვალთ. იქ მყიფებმა იკითხეს: ალლაჲის შუამავალო, ებრაელებსა და ქრისტიანებს მივბაძავთ ჩვენ? შუამავალმა: აბა სხვა ვინ იქნება, სხვა ვის უნდა ვგულისხმობდე?”

მწუხარებით უნდა ვთქვა, რომ, სწორედ, ეს ხალხი ჩვენ ვართ, ჩვენი დროის მუსლიმებზე ამბობდა შუამავალი და აფრთხილებდა თავის უმმეთს, რომ არ ყოფილიყვნენ მათვანი. რაოდენ საკვირველიც არ უნდა იყოს, ჩვენ ყოველ ნამაზზე ვევედრებით გამჩენს: დაგვაყენე სწორ გზაზე, იმათ გზაზე, ვისაც წყალობა უყავ და ვისგანაც შენ ხარ კმაყოფილი, ანუ საპაბების გზაზე, და ნუ დაგვაყენებ გზაბრძულთა და შერისხულთა გზასთ. თუმცა ეს ჩვენი ვეღრება მხოლოდ ხმაა, რომელსაც გამოსცემს ჩვენი ბაეგები და არა გულისთქმა, რომელსაც გვავალებს ჩვენი გამჩენი. არც შუამავალსა და საპაბებს ვლებულობთ მაგალითად, რომ დაგვაყენოს ალლაჲი სწორ გზაზე და არც გზასაცდენილთა და შერისხულთა მოდას ვინუნებთ, რომ დაგვიფაროს ალლაჲი მათი ავი გზისგან და იმ განსაცდელისგან, რომელიც მათ იწვნიეს ამ გზაზე.

სიკეთე მთლიანად მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს.) უნაკლო სუნნეთის მორჩილებაშია, სიავე კი სუნნეთის საპირისპირო ქმედებებშია.

ლმერთო შეგვაგნებინე მართალი მართლად და გვატარე მართალი გზით, ასევე შეგვაგნებინე ბათილი ბათილად და გვარიდე ის!

ის შავპანიანი იყო

მას სახე შავი ჰქონდა, თუმცა არ ჰქონდა შეღებილი! მაგრამ გული ქათქათა ჰქონდა.

მიუხედავად ამისა მას ბევრი არად აგდებდა.

მან უკეთილშობილეს შუამავალს ჰქითხა:

- ო, ალლაჰის შუამავალი! ჩემი სახის სიშავე სამოთხეში შესვლაში ხელს შემიშლის?

- არავითარ შემთხვევაში!

- მაშ, ადამიანები რატომ მამცირებენ, რატომ არავის უნდა თავისი ქალიშვილი მომათხოვოს?

- ახლავე ამირ ბინ ვეჰბისთან წადი, ალლაჰის შუამავლის სალამი გადაეცი და უთხარი, რომ თავისი ქალიშვილი მოგათხოვოს!

შავკანიანი ახალგაზრდა მაშინვე მითითებულ ადრესთან გაჩნდა. ამრ ბინ ვეჰბის ქალიშვილს მამის თანდასწრებით

შუამავლის სალამს გადასცემს და მისვლის განზრახვას აშკარად ამცნობს.

ქალიშვილის მამა, ამრ ბინ ვეჰბი, მაშინვე სიბრაზეს გამოავლენს და შავკანიან ახალგაზრდას უმაღვე უარით გაისტუმრებს. თუმცა ქალიშვილი, რომელიც ახალგაზრდის შემოთავაზებას მოისმენს, მამას შენიშვნას მისცემს.

- მამიკო, შემდეგში ალლაჰის შუამავალს ამ საკითხთან დაკავშირებით ზეშთაგონება მოევლინება და უარის შეგრცხვება. შენ ხომ არ იცი, იქნებ ეს დიადი გამჩენის ბრძანებაა. ახლავე წადი, ალლაჰის შუამავალს მოუბოდიშე და მე იმ შავკანიან ახალგაზრდას მიმათხოვე. ის რაც, ალლაჰის შუამავალს სწორად მიაჩნია, ჩემთვისაც მისაღებია.

ქალიშვილის ეს შენიშვნა გაითვალისწინა მამამ და მაშინვე მეჩეთში ალლაჰის შუამავალთან მივიდა და ბოდიში მოუხადა:

- არ ვიცოდი მისი წატევამი რამდენად

შეესაბამებოდა სიმართლეს. უკვე თანახმა ვარ ჩემი ქალიშვილი მივათხოვო.

ალლაპის შუამავალმა შავკანიან ახალგაზრდას მიუბრუნდა და უთხრა:

- ახლა წადი, სახლი ცხოვრებისთვის საჭირო ინვენტარით შეავსე.

- მე ამისათვის ერთი დირჰემიც კი არ გამარინა!

- მაშ, კეთილშობილ ალისთან, ოსმანისთან, აბდურრაჟმან ბინ ავფთან წადი, უთხარი, თითოეულმა ორას-ორასი დირჰემი მოგცენ. ახალგაზრდა მაშინვე ალლაპის შუამავლის მიერ მითითებულ პირებთან გარჩნდება. ისინი იმაზე უფრო მეტს მისცემენ, ვიდრე დანაბარებით უნდა მიეცათ. ახლა კი ჯერი საყიდლებზე მიდგა. უკვე საამისოდ ფული გააჩნდა, ამასთან ერთად ქალიშვილი, რომელიც მისი ცხოვრების მეგზური უნდა გამხდარიყო, საოცრად ლამაზი და უმწიკვლო იყო.

ახალგაზრდა როდესაც ბაზრობის გზას მიუყვებოდა, უცებ რაღაც ხმა შემოესმა. თავდაპირველად ვერ გაერკევება სიტუაციაში, შემდეგ სუნთქვას შეკრავს და დიდი ყურადღებით მოუსმენს. დიახ, დიახ, სწორად მოესმა. ეს ხმა ყველას მოუწოდებდა:

- ო, თქვენ! ვინც თავს უზენაესი ალლაპის გზაზე მებრძოლ მუსლიმად თვლით!

ახლავე შეკაზმეთ ცხენები და საბრძოლველად გაემართეთ. ჯარი მესჯიდი ნებევის მოშორებით არის განლაგებული. თქვენ ასეთი ვითარებისთვის არსებობთ დედამიწაზე. მტერმა, შესაძლოა, მოულოდნელი თავდასხმა განახორციელოს!

ახლა როგორ მოიქცეს?... მტერთან საბრძოლველად წავიდეს თუ დაქორწინდეს?... მაშინვე მიმართულებას შეიცვლის და საბრძოლო იარაღების ბაზარს მიაშურებს. ჯერ ქამარ-ხანჯალს, შემდეგ ფარს და ბოლოს კარგ ცხენს იყიდის. ხელთარ-სეპული ფული სრულად დაესარჯება. მაგრამ ბრძოლისთვის საჭიროს უკლებლივ

შეიძენს. შემოახტება ცხენს და იმ ადგილისკენ გააქროლებს, სადაც მუსლიმთა ჯარი იყო განლაგებული. იქ მყოფები იტყვიან: ეს ახალგაზრდა, როგორც ჩანს ბაპრეინიდან მოვიდა. მაგრამ უკეთილშობილესი შუამავალი როგორც კი შეამჩნევს შავკანიან ახალგაზრდას, შეეკითხება:

- შენ საადი ხარ?
- დიახ საადი.
- პასუხის შემდეგ ალლაპის შუამავალი დალოცავს:

- ბედნიერება შენს წინაპრებს.

ჯარი დიდ გზას, ცხელ უდაბნოს გაივლის და ბოლოს მტრის წინაშე ცხარე ბრძოლით წარსდგება. ყველა გმირულად ჩაებმება ბრძოლაში, მაგრამ მათ შორის ერთ-ერთი თავდადებითა და გმირობით იბრძვის, მტერს შემართებით ამარცხებს და მიიწევს წინ. ბოლოს, როდესაც ბრძოლის ველს სიმშვიდე მოიცავს, მტრის დიდი ნაწილი განადგურდება, ხოლო ნაწილი გაიქცევა. მის შემდეგ მუსლიმები ჯარი-დან შეჰვიდად დაცემულებს დაეძებდნენ, მოულოდნელად ხმა გაისმის:

- ალლაპი უზენაესია! საადი, საადი შეჰვიდია.

ალლაპის შუამავალი საადის ცხედართან მივა, დამწუხრებული დახედავს და იტყვიას:

- მე შენ ქევსერის აუზთან დაგელოდები:

შემდეგ ირგვლივ მყოფებს მიუპრუნდება და მიმართავს:

- აიღეთ მისი ქამარ-ხანჯალი, ფარი, ცხენი და გადაეცით ამირ ბინ ვეჰბის ქალიშვილს, რომელსაც გულწრფელი ქორწინებით უნდა მასთან შეულლება. ხოლო მამას, ამრ ბინ ვეჰბის გადაეცით, რომ შავკანიანი ახლაგაზრდა, რომლისთვისაც ქალიშვილის მითხოვება არ სურდა, უზენაესმა ალლაპმა სამოთხის ლირსად მიიღო.

დიახ, ალლაპი უზენაესია!

ზექათის მნიშვნელობა

და

სარგებლიანობა

ისლამის მეოთხე ბურჯია ზექათი. მისი გადახდა მუსლიმებისთვის სავალდებულო ჰიჯრით მეორე წელს გახდა, მანამ, სანამ მარხვა რამაზნის თვეში სავალდებულო გახდებოდა.

ზექათი მდგომარეობს წლიდან წლამდე შეძლებულ მუსლიმთა მიერ თავიანთი ქონების 1/40 ნაწილის ღარიბთა სასარგებლოდ გაღებაში. ზექათი ნამაზთან ერთად ყურანში 37-ჯერ არის ნახსენები. ეს ფაქტი ადასტურებს მის მნიშვნელოვან როლს ისლამში.

ზექათი არის ღვთისმსახურება, რომელიც გულს სიძუნნისგან ათავისუფლებს, ქონებას წმენდს და მდიდარ ადამიანთა გულებში გულისხმიერებას აღვიძებს. ზექათის წყალობით, შური და გაუტანლობა უქონელთა გულებს ტოვებს და დამხმარე მდიდრების მიმართ სიყვარული და პატივისცემა ისადგურებს. ასე კი საზოგადოებაში ერთიანობა და ძმური ურთიერთობა მტკიცდება.

ისლამში საზოგადოებაში ბევრი ისეთი ტრადიცია დანერგა, რომელიც ხალხის მოთხოვნებს აკმაყოფლებს. ზექათი, რომელიც უზენაესი ალლაჰის ერთ-ერთი ბრძანებაა, ამავდროულად სოციალური ურთიერთდახმარების სისტემაა. ზექათი ქონების მომატებასა და ბარაქიანობას უზრუნველყოფს. ქონება, რომლისგანაც ზექათი გაიცემა, ის უზენაესი ალლაჰისგან დაცული იქნება და მას ცუდი ადამიანები ზიანს ვერ მიაყენებენ. უკეთილშობილესმა შუამავალმა ბრძანა: „დაიცავით თქვენი ქონება ზექათის გადახდით“. (ეთთელრიბ ვეთოერთში ტომი I. გვ. 520)

ზექათი არის მორწმუნის გულწრფელობის საზომი. ზექათის გადამხდელი ადამიანი უზენაესი ალლაჰის წინაშე გულწრფელობას გამოხატავს და მისთვის ბოძებული სიმ-

დიდრის გამო მადლიერია. მდიდარი, რომელიც გასცემს ზექათს, საზოგადოებისთვის სასარგებლო და საყვარელი ადამიანია, რადგან ის ახარებს ღარიბებს და ეხმარება უქონელს.

ვინ არის ვალდებული, რომ ზექათი გადაიხადოს?

ზექათის გადახდა ევალდებულება მას, ვინც არის:

1. მუსლიმი;
2. ფიქიურად ჯანმრთელი, გონიერი;
- 3) სრულწლოვანი;
- 4) თავისუფალი;
- 5) შეძლებული (ანუ უნდა ფლობდეს ქონებას ან ფულს ნისაბის ოდენობით, ვალებისა და პირველადი მოთხოვნილების საგნების გამოკლებით).

6) პირობები იმ ქონებისა და ფულისთვის, რომლიდანც ზექათის გადახდა ხდება:

ა) ნისაბის რაოდენობის მილწევა, ანუ დაახლოებით 80,18 გრ ოქრო ან 561 გრ. ვერცხლი;

ბ) მოცემული ქონების ფლობა მთვარის სრულ წელში;

გ) ქონებას უნდა ახასიათებდეს მატების თვისება;

ნისაბი

ნისაბი არის რელიგიურად დადგენილი სიმდიდრის საზომი. რელიგიური კანონების, შარიათის შესაბამისად, შეძლებულად ითვლება ის პიროვნება, ვინც ვალებისა და პირველადი აუცილებლობის საგნების გამოკლებით, ფლობს ნისაბის ოდენობის ქონებას.

იმისათვის, რომ გაიცეს ფითრა ან შესრულდეს მსხვერპლშეწირვა ყურბანი, ასევე, აუცილებელია ნისაბის ოდენობის ქონე-

ბის ან ფულის ქონა. მაგრამ ამისთვის არ არის აუცილებელი, რომ ქონებას მთელი წლის განმავლობაში ფლობდე და ის იზრდებოდეს.

ვისზე გაიცემა ზექათი?

ზექათი უნდა მიეცეთ:

1. ღარიბებს ანუ იმათ, რომლებიც რელიგიის თვალსაზრისით, არ არიან მდიდრები, რომელთა ქონება ნისაბზე ნაკლებია.

2. უქონელთ—იმათ, რომელთაც არაფერი აქვთ;

3. მოვალეებს, რომელთა ვალი მათი ქონების ღირებულებას აღემატება.

4. მგზავრებს, რომლებიც თავიანთ ქვეყნებში დასაბრუნებლად საჭირო სახსრების გარეშე დარჩენენ; მაშინაც კი, თუ მათ სამშობლოში ნისაბზე მეტი ოდენობის ქონება აქვთ: მათ ზექათს აძლევენ იმ რაოდენობით, რამდენიც სახლში დასაბრუნებად საკმარისია.

5. ალლაპის გზაზე მყოფთ. ზექათის მიცემა შეიძლება ღარიბებისთვის, რომლებსაც ჰაჯობის შესრულება სურთ და რომლებიც ცოდნის შეძენის გზაზე იმყოფებიან.

ზექათის გადახდის დროს უპირატესობა ენიჭება შემდეგი თანმიმდევრობით:

1) ღვიძლი ძმები და დები, შემდეგ მათი შეიძლები, მამიდა, დეიდა, ბიძები მამისა და დედის მხრიდან, დანარჩენი ნათესავები, მეზობლები, თავისი რაიონის ღარიბები, თავისი ქალაქის ღარიბები, უნდა შევეცადოთ, რომ ზექათის სახსრები სწორედ გაჭირვებულებამდე მივიდეს და არ ჩავარდეს ცოდვილებისა და მფლანგველების ხელში.

ზექათი არ ეძლევათ:

- 1) დედ-მამას, ბებია-ბაბუას;
- 2) ვაჟიშვილს, ქალიშვილის და მათ მთელ შთამომავლობას;
- 3) შეძლებულებს;
- 4) არამუსლიმებს;
- 5) ასევე არ შეიძლება ქმარმა-ცოლს, ან ცოლმა ქმარს მისცეს ზექათი.

ქონება, რომელიც ზექათის გადახდას არ ექვემდებარება

ეს არის პირველადი აუცილებლობის ქონება და საგნები, რომელიც პიროვნები-

სა და მისი პასუხისმგებლობის ქვეშ მყოფი წევრების მოთხოვნილებას წარმოადგენს. ამას ძირითადი მოთხოვნილებები ეწოდება. აი, ზოგიერთი მათგანი:

სახლი, რომელშიც ცხოვრობენ, საშინაო მოხმარების საგნები; ტანსაცმელი და ფეხსაცმელი, გადასადგილებელი საშუალებები, წიგნები, რომლებიც ვაჭრობისთვის არ არის განკუთვნილი; ხელოსნის ინსტრუმენტები, აუცილებელი საკვები, ალმასის, მარგალიტის მორთულობა და ა.შ. (ოქროსა და ვერცხლის გარდა), რომლებიც გასაყიდად არ არის განკუთვნილი.

ქონება, რომელიც ექვემდებარება ზექათის გადახდას

ქონება, რომლისგანაც გაიცემა ზექათი, აუცილებელია ნისაბის რაოდენობა, მისი რაოდენობა ასეთია:

1. ოქრო: სულ მცირე უნდა იყოს 80.18 გრ და მეტი — 1/40 ნანილი.

2. ვერცხლი: სულ მცირე 561 გრ და მეტი — 1/40 ნანილი

3. ფული სულ მცირე ნისაბის ოდენობის და მეტი — 1/40 ნანილი (ფულის ნისაბს ითვლიან ოქროს ნისაბის მიხედვით, ანუ ფულის რაოდენობა 80.18 გრ. ოქროს ექვივალენტური უნდა იყოს).

4. სავაჭრო საქონელი: ფულის ნისაბის ოდენობის და მეტი. ნებისმიერი საქონლის ღირებულებიდან მისი 1/40 გადახდა ხდება.

5. თხებისა და ცხვრების ნისაბი: 40 სული. ზექათი ერთი თხა ან ცხვარი.

6. ძროხისა და კამეჩის ნისაბი: 30 სული. ზექათი — ერთი წლის ხმა ან ზაქი.

7. აქლემების ნისაბი: 5 სული. ზექათი — ერთი თხა ან ერთი ცხვარი.

ცხოველთა სულადობის რაოდენობის ზრდასთან ერთად ზექათის ოდენობა იცვლება. ადგილ-მამულიდან მიღებული მოსავალის ზექათი განსხვავებულია.

ზემოთ ჩამოთვლილი ქონების ზექათის გადახდა შეიძლება როგორც ქონებით, ასევე ფულით.

ზექათის სწორი გადახდის პირობა არის განზრახვა, როდესაც მდიდარი ზექათს უხდის ღარიბს, აუცილებელია გულით დაისახოს განზრახვა. მისი ხმამაღლა წარმოქმა აუცილებელი არ არის.

ყიბლე არა თუ ქააბა, არამედ ის ადგილია, სადაც ქააბაა აღმართული

ქააბა არ არის ის შენობა, რომელიც წმინდა აიათში სახლის სახით არის ხსენებული. ქააბა ის შენობაა, რომელიც ჩვენ ყიბლეს ადგილს მიგვანიშნებს. „და როცა იბრაჰიმი ამაღლებდა სახლის საძირკველს ისმაილთან ერთად“... (სურა ბაყარა, აიათი 127) ის, ვინც ფიქრობს, რომ აიათში მოხსენებული „სახლის ამშენებელი“ შუამავალი იბრაჰიმია, ვუპასუხებთ, ბეითულლაპი არსებობდა მაშინაც კი, როცა შუამავალი იბრაჰიმი ჯერ არ იყო მოვლენილი ქვეყანაზე. შუამავალი იბრაჰიმის მოვალეობა იყო ბეითულლაპის ადგილისა და საზღვრების ადამიანებსთვის ჩვენება და აღნიშნულ საზღვრებში სახლის ამაღლება. აღნიშნულის მტკიცებულება ასეთია: დღეს დღეობით ქააბას ირგვლივ ცათამბჯენებია დადგმული. აღნიშნული შენობების თავზე ლოცვის შემსრულებელი სეჯდეს არა თუ ქააბაზე ასრულებს, არამედ სიმაღლიდან ქააბას მიმართულებით სეჯდეს ასრულებს. ვინადან ადგილი, სადაც ქააბაა ამაღლებული, მხოლოდ და მხოლოდ ქააბაა. გამომდინარე აქედან, პირვენება, რომელიც ლოცვისთვის დგება, არათუ ქააბას მიმართულებით, არამედ იმ ადგილისკენ მიბრუნდება, სადაც ქააბაა აღმართული. თუკი ქააბას შენობას აიღებენ და სხვა ადგილას გადაიტანენ, ყიბლეს მიმართულება არ შეიცვლება. ამჟამად ადგილი, სადაც ქააბაა აღმართული, დედამიწის ფსკერიდან ცის კიდემდე ყიბლეს მიმართულებაა. აქვე უნდა აღნიშნოს, რომ ყველაზე უტყუარი მტკიცებულება ისევ წმინდა ყურანია. მაშინ, როცა შუამავალმა იბრაჰიმმა მეუღლე ჰაჯერი და შვილი ისმაილი წაიყვანა და ბეითულლაპში მიატოვა, ქააბას შენობა არ არსებობდა.

„ღმერთო ჩვენო! უეჭველად, მე დავასახლე ნაწილი ჩემი შთამომავლებისა უნაყოფო ხეობაში, შენი წმინდა სახლის მახლობლად, რათა ლოცვა აღავლინონ. ზოგი ადამიანის გულში გააღვივე მათდამი კეთილგანწყობა, და ნაყოფთაგან უწყალობე სარჩო, ეგების შეიქმნან მადლიერნა!“ (სურა იბრაჰიმი, აიათი 37)

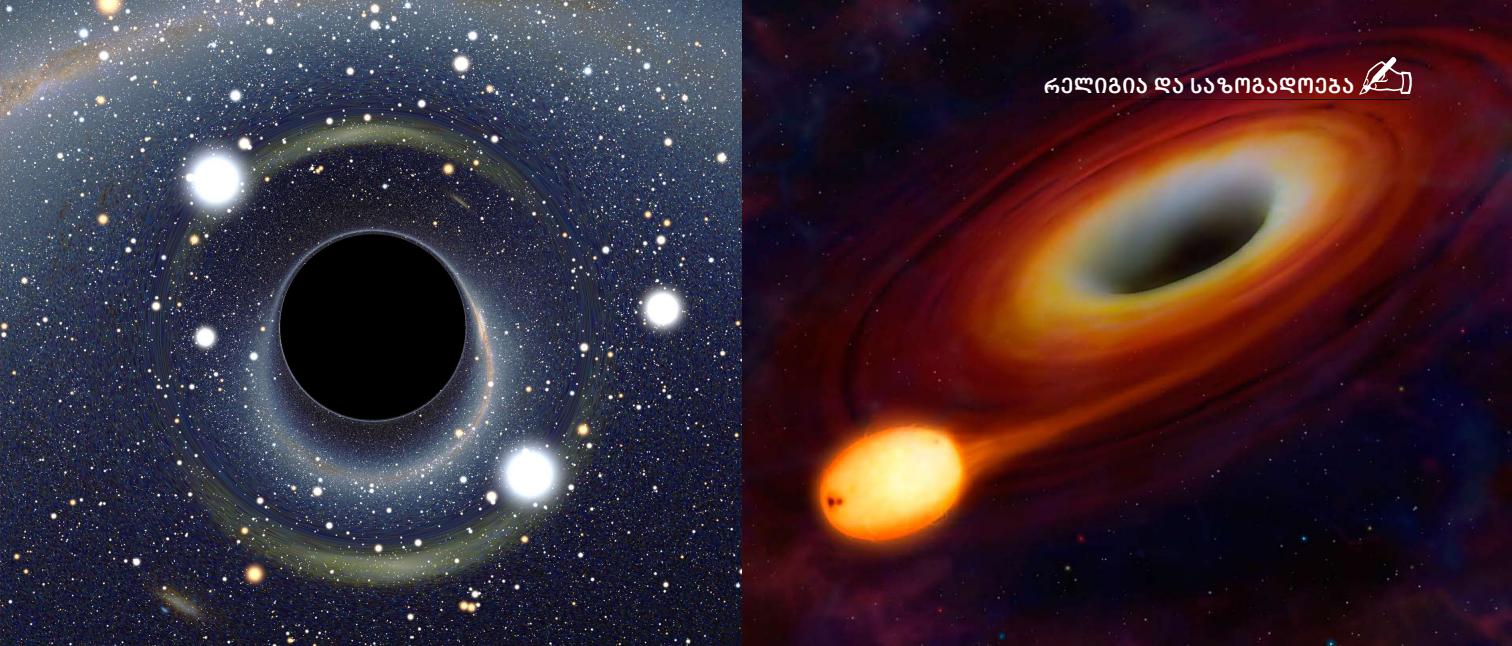
რაც იმას ნიშნავს, რომ ბეითი (წმინდა სახლის ადგილი) არსებობდა მაშინაც კი, როცა ისმაილი ჯერ კიდევ ჩვილი ბავშვი იყო. მავრამ ბეითის საძირკველი ჩაეყარა მაშინ, როცა ისმაილი შეიქმნა იმ ასაკის, რომ შეძლებდა მამას დახმარებოდა ქააბას მშენებლობაში. უცნაურია, რომ ადამიანებმა ბეითის ადგილი არ იცოდნენ. უზენაესმა ალლაპშა წმინდა იბრაჰიმს წმინდა სახლის (ბეითის) ადგილი ასწავლა და ადამიანებისთვის საცნობად წმინდა სახლის ამაღლება უბრძანა.

„აი, მივუთითეთ იბრაჰიმს ადგილი სახლისა (ქააბა): არ გამიხადო არავინ მოზიარედ და წმინდად შეინახე ჩემი სახლი მათთვის, ვინც გარს შემოუვლის: ფეხზე მდგომი, წელშიმოხრილი, თუ სეჯდეს აღმსრულებელი!“ (სურა ჰაჯი, აიათი 26)

რატომ არსებობს ბეითულლაპი?

„უეჭველად, სამყაროსადმი ბარაქად და ჭეშმარიტ გზაზე დასადგინებლად უპირველესი სახლი (სამლოცველო) სწორედ რომ ბექაში (მექაში) აღიმართა ხალხთათვის.“ (სურა ალი იმრანი, აიათი 96)

როგორც ვხედავთ წმინდა აიათში საუბარია იმაზე, რომ ბეითი ადამიანებისთვის აღიმართა. ვინაიდან ეს ბეითი „აღმართული იქნა,“ მაშინ არ დაუდგენიათ ადამიანებს. ბეითის წმინდა ადამის გაჩენამდე არ აღმართვა უზენაესი ალლაპშის სამართლიანობას არ შეესაბამებოდა. გამომდინარე აქედან, უზენაესი ალლაპშის ნებით ბეითის აღმმართველები ანგელოზები არიან. დიადმა გამჩენმა წმინდა ადამის დედამიწაზე მოვლინებასთან ერთად მას მონანიების კარებიც გაუხსნა. ბეითის აღმართვის მიზანი იყო, რომ ადამიანებმა აქ მოინანიონ თავიანთი ცოდვები, შეასრულონ ლოცვა და ღვთისმსახურებები.

ქავი ხვრელები

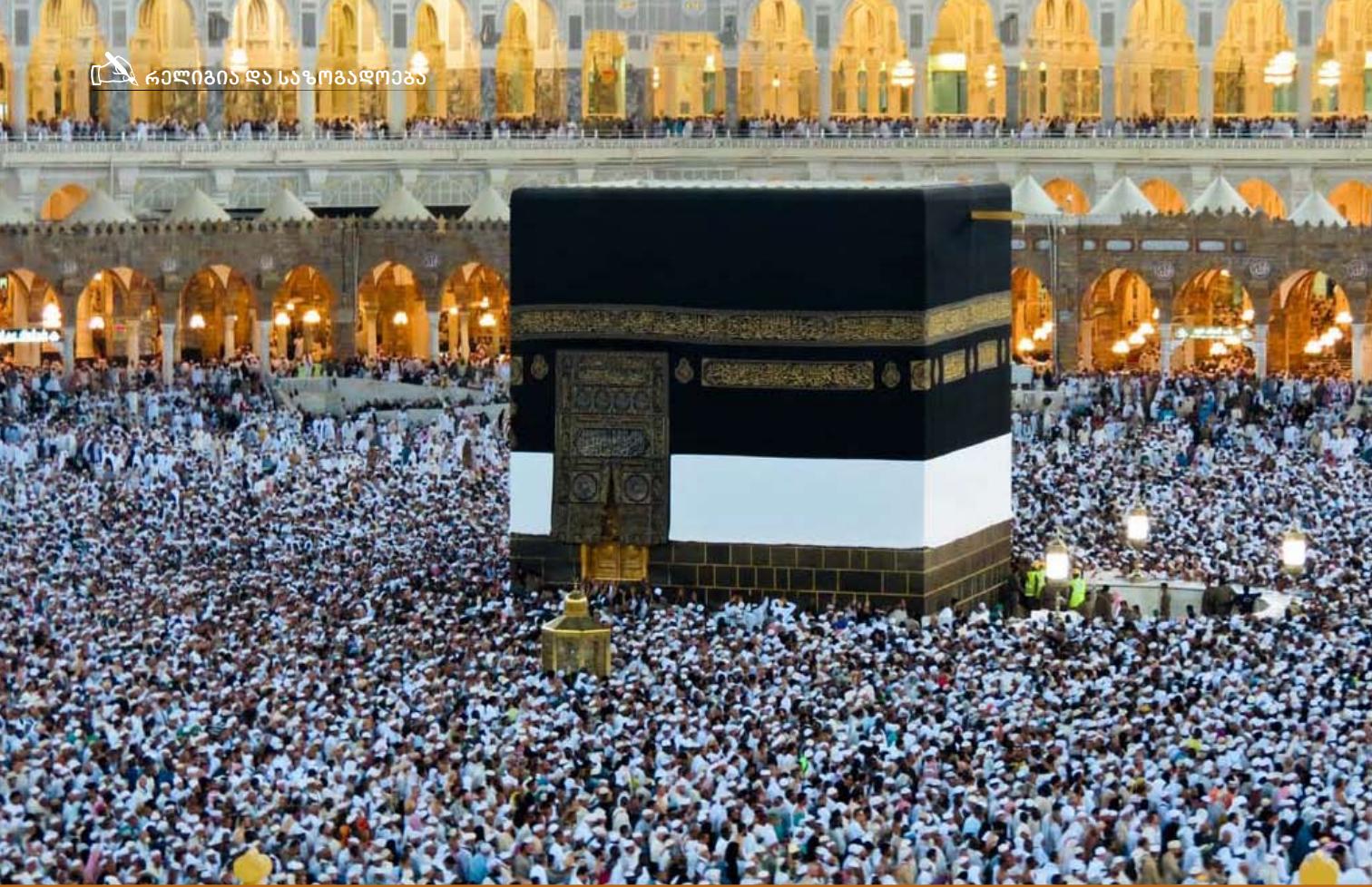
სურა თექვირში ხსენებული სიტყვები „ელ ჯევარილ ქუნწეს“ ზეცის გამწმენდი და გამსუფთავებელი ვარსკვლავებია. ამერიკულმა კოსმოსურმა ხომალდმა NASA-მ, მეტად საინტერესო ფორმირება აღმოაჩინა, რომელიც სამყაროს ვარკვალავების აფეთქების შედეგად გამოწვეულ მტვერისა და კვამლისგან ასუფთავებს. ისინი ერთი სიტყვით, კოსმოსის მტვერსასრუტებია. ის, როგორც მტვერსასრუტი, სამყაროში არსებულ მტვერსა და კვამლს ისრუტავს. NASA-მ ამ ფორმირებას The Black Holes, ანუ „შავი ხვრელები“ უწოდა. ისინი შეუმჩნეველია, შეიცავს ისეთ ხვრელებს, რომელიც სამყაროში არსებულ მტვერს და კვამლს შეინოვს. ეს ფორმირებები გარკვეული სახის ვარსკვლავებია. ცის კაბადონზე მოძრაობენ და ზეცის კამარას ასუფთავებენ. გარდა ამისა, აქ არის ისეთი რამ, რამაც ყველა უფრო გააოცა. სინამდვილეში NASA-ს ახალი არაფერი აღმოუჩენია. ნასამ მხოლოდ გადაუღლო ფოტოები იმას, რის შესახებაც წმინდა ყურანში არის საუბარი. აღნიშნული ვარკვლავები ყურანში სურა თექვირის მე-15-მე-16 აიათებშია მოხსენებული. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„შეხედეთ დამით მანათობელ და დღისით განაბულ ვასრკვლავებს, ჰორიზონტზე რომ ჩნდებიან და კვლავ ქრებიან!“

შენიშვნა: ყურანის შინაარსობრივ თარგმანებში სიტყვა „გამსუფთავებელი“ ნათარგმნია, როგორც ჰორიზონტზე „ჩნდებიან და კვლავ ქრებიან!“ უზენაესი ალლაჰი დაიფიცებს ყველაფერ იმას, რაც ენებოს და მას სათუთად ნარმოადგენს. შავი ხვრელები უხილავია. ისინი ჰორიზონტზე მოძრაობენ. ყურანში ხსენებულია, როგორც „ელ ჯევარილ“. და ისინი მტვერსასრუტის მსგავსი არიან.

ვარკვლავები, რომლებიც წმინდა ყურანში „ელ ჯევარილ ქუნწეს“ სახელით არიან ხსენებული, ოცჯერ უფრო დიდები არიან, ვიდრე მზე. ამ ვარსკვლავებს თავისუფლად შეუძლიათ შეისრუტონ როგორც დედამიწა, ასევე მასში არსებული ყველაფერი. გააჩნიათ წარმოუდგენელი სიდიდის შესრუტვის უნარი და შეინოვენ ყველაფერს, რაც კი წინ შეხვდებათ. უზენაესი ალლაჰი ჭეშმარიტებას ბრძანებს:

„სულ მალე ვუჩენებთ მათ ჩვენს სასწაულებს ცის კაბადონზე და მათ სულებში, რათა განცხადდეს მათთვის, რომ იგი ჭეშმარიტებაა. განა არ კმარა, რომ იგი უწყის ყველაფერს?!“ (სურა ფუსსილეთი, აიათი 53)

ბაზრი შანთაბე

ჰაჯის მნიშვნელობა

ჰაჯის ღვთისმსახურება ისლამის ის ერთერთი პირობათაგანია, რომლის შესრულება აუცილებელია ყველა შეძლებული მუსლიმისთვის. ის სრულდება განსაზღვრულ დროს, ქაბეში, არაფატსა და მინაზე ღვთისმსახურების აღვლენით. ჰაჯი ჰაჯვია გამგზავრებას, მოვლას, ან მონახულებას, ხოლო ადგილების მიხედვით ღვთისმსახურების წარმართვას - „მენასიქი“.

წმინდა ადგილების მოლოცვა, როგორც ღვთისმსახურება, ყველა რჯულში გვზღდება კაცობრიობის არსებობის განმავლობაში. არსებობს არგუმენტები, რომლებიც ამ ღვთისმსახურების დასაწყისს შუამავალ ადამიას უკავშირებს, მაგრამ აღსანიშნავია ისიც, რომ ყურანში, სურა ბაყარას 127-ე აიათში საუბარია შუამავალ იბრაჰიმისა და ისმაილის მიერ განადგურებული ქაბეს ხელახალ აღმართვაზე. ჰაჯის სურას 27-29-ე აიათების მიხედვით კი მექაში ჰაჯის მოწოდება პირველად შუამავალ იბრაჰიმს ეკუთ-

ვნის. მას შემდეგ ყველა შუამავალი ღრმა რწმენით მიაშურებდა ქაბას.

ყაბული ჰაჯი ულოცავი წამაზების, გაცდენილი მარხვის, ან გაუცემი ზექათის ცოდვის პატიების საშუალება კი ვერ გახდება, არამედ მათი დაგვიანებით გამოწვეული ცოდვის პატიების მიზეზია. ალლაჰის მსახური ვალმოხდილი მანამ ვერ იქნება, ვიდრე ვალს არ გადაიხდის, ან არ აპატიებინებს. ხათიბი ალლაჰის შუამავლის ჰადისს იხსენებს და ამბობს, რომ დიდ ცოდვები ვარდება ის, ვინც არაფატის ვაქფეზე ჩერდება, მაგრამ ჰაჯონია, მისი ცოდვები არ მიეტევება.

ჰაჯის შესრულების ყაბულობისთვის გარკვეული პირობები არსებობს; ჰაჯის შესასრულებლად აუცილებელია დრო, ხოლო ყაბული რომ იყოს, საჭიროა შესრულება მიზანდასახულად, მთელი სისწორით, ახალი შეთხზვების, ანუ ბიდღების გარეშე. შუამავლის ჰადისში ნათქვამია: „ვინც ბიდღას სჩადის, მარხვა, ჰაჯი და ჯიჰადი უყაბულოა.“

(დეილები)

მატერიალური სარგებლის ჰაჯთან დაკავშირება არასწორია. ვალის მოხდისა და ცოდვების მონანიების შემდეგ უნდა შესრულდეს ჰაჯი. თაბარანი შირას მიერ გადმოცემულ ჰადისებში ნათქვამია: „ჰაჯი გახდით და სხვაზე არ იქნებით დამოკიდებული. მგ ზავრობით კი გამოვანმრთელდებით.“ ან კიდევ „ჰაჯი სიმდიდრეს მოგცემთ, მრუშობა კი გაგადატაკებთ.“

ჰაჯის შესრულების დროს სიკვდილი ნუ შეგაშინებთ. ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: „ცოდვები მიეტევება და დაუსჯელად ანგარიშსწორების გარეშე შევა სამოთხეში ის, ვინც ჰაჯად წასვლისას, ან უკან დაბრუნებისას მოკვდება.“ (ისფეპანი)

ჰაჯის შესრულებისას ვინმესთვის ზიანის მიყენება, ან წვალება არ შეიძლება. საჭიროა გულისხმიერება, დახმარება და მოთმენა: „ვულქვას სიკეთე არ ჩაეთვლება. ერიდეთ პირქუშობას, გულმონხალება ის სამკაულია, რომელიც დაუნდობლობას ფარავს.“ ბრძანებს ალლაჰის შუამავალი და გადმოგვცემს მუსლიმი.

ხოლო ბუჰარის მიერ გადმოცემულ ჰადისში ვკითხულობთ: „ჰაჯის მომლოცველი თუკი აუგს არ იტყვის და სიმართლეს არ გადაუხვევს, ისეთივე უცოდველი გახდება, როგორიც დედის მუცლიდან დაიბადა.“

ჰაჯის ფარძად დამკვიდრება

ისლამის დასაბამიდან არსებობდა ისეთი ტრადიციები, რომლებიც ერთი შეხედვით ჰაჯის რიტუალებს ჰქონდა, მაგრამ ისინი კერპთაყვანისმცემლობის ნაწილი იყო. ჰიჯრადან მე-9 წელს კი ზეგარდმოვლინა აღი იმრანის სურას 96-97-ე აიათები, რომლებმაც ფარძად დააწესა ჰაჯი მუსლიმებისთვის. ალლაჰის შუამავალმა საზოგადოებას ასწავლა ღვთისმსახურება ისეთი სახით, როგორი სახითაც უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს. ჰიჯრეთიდან მე-10 წელს ალლაჰის შუამავალმა პირველად შეასრულა ჰაჯი. ეს იყო მისთვის პირველი და უკანასკნელი, თავის ცხოვრებაში ერთი, მაგრამ შთამბეჭდავად შესრულებული. ჰაჯი, რომელმაც ისლამის ისტორიაში გარდატეხა მოახდინა, საზოგადოებაში უფლებრივი თანასწორობა

დაამკვიდრა.

მექაში შეკრებილ საპაბებს მან მიმართა სიტყვებით, რომლებიც ცხადყოფდა, რომ ის მათ ემშვიდობებოდა. მისი ალსასრული უკვე ახლოს იყო. არაფატზე გაჩერებისას ზეგარდმოვლინა აიათი, რომელმაც ეს ყველაფერი დაამონმა: „დღეს დავასრულეთ ქვენი რჯული, სრულად გიბოძეთ წყალობა და ავირჩიეთ ქვენთვის ისლამი სარწმუნოებად.“ (სურა მაიდა, 5/3)

ერთხელ ალლაჰის შუამავალს ჰკითხეს: „რომელი საქმეა ყველაზე სასიკეთოო, მან უპასუხა: მტკიცე რნმენა! - კვლავ ჰკითხეს: მის შემდეგ? - უპასუხა: ალლაჰის გზაზე ჯიპადი! - ისევ ჰკითხეს: მის შემდეგ? - ყაბული ჰაჯიო-გასცა პასუხი.“ (ბუჰარი, ჰაჯ-4)

მორწმუნე როდესაც იპრამით შეიმოსება, მას ისეთი განცდა ეუფლება, რომ თითქოს სუდარაში იყოს გახვეული. ეს მას ავიწყებს მიწიერ ცხოვრებას და ახსენებს მარადიულს. იქ ბოროტება არ არსებობს, ზიანის მიყენება არ შეიძლება, ჭუა და გონება მიმართულია სიკეთისკენ, თანადგომისკენ, შეწყალებისა და დახმარებისკენ. მაშინ მომთმენი გამარჯვებულია. მდიდარსა და ღარიბს, ჩინოვნიკსა და მუშას - ყველას თანასწორი უფლება აქვს.

მატერიალურად და ფიზიკურად შესასრულებელი ეს ღვთისმსახურება მრავალ სასწაულსა და სარგებელს შეიცავს. ჰაჯის სურას 27-28-ე აიათებში უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „აუწყე ხალხს ჰაჯის შესახებ და მოვლენ ისინი შენთან ფეხით და ჩქარმავალი აქლემებით ქვეყნის შორეული მხარეებიდანაც! დაე, დაამონმონ მათ ის, რასაც სარგებელი მოაქვს მათთვის და ახსენონ ალლაჰის სახელი დანიშნულ დღეს, პირუტყვზე, რომელიც მან სარჩოდ უბოძა...“

და ბოლოს, ჰაჯი არის ღვთისმსახურება, რომელიც თავს უყრის მუსლიმებს მსოფლიოს ყველა მხრიდან. სხვადასხვა ენის, სხვადასხვა ერის, სხვადასხვა ფერისა თუ წარმომავლობის ადამიანები ერთიანდებიან ყურანის შუქის ქვეშ და იზიარებენ ერთმეორის ჭირ-ვარამს.

ალლაჰიმა შეძლება მისცეს ყველა მუსლიმს, იგემოს ეს ბედნიერება. ამინ!

ლიტერატურის მაღლიერი და გულდაცყვატილი

ძვირფასო მკითხველო, სტატიის ქვე-
სათაურიდან გამომდინარე ორ ძირითად
თემაზე მინდა გავამახვილო ყურადღება;
ღვთის მადლიერი და გულდაცყვატილი.

როგორც ვიცით, ადამიანი ერთ-ერთი
უნიკალური არსებაა იმ არსებათა შორის,
რომლებსაც თავად ჩვენ ვხედავთ. დიახ,
ადამიანი! ადამიანი თავისი გამჩენის მად-
ლიერია, უმადურია, არსებული ვითარებით
კმაყოფილია, უკმაყოფილოა, ბედნიერია,
უბედურია, წარმატებულია, წარუმატებე-
ლია, ღვთის მორჩილია, ურჩია, მორჩმუნეა,
ურნმუნოა და ასე უამრავის თქმა შეიძლება.
მაგრამ არსებობს შემთხვევები, როდესაც
ადამიანი მოზღვავებულად გამოხატავს
გამჩენის მადლიერებას და ღვთის წინაშე
სრული მოკრძალებით ასრულებს ყველა იმ
ვალდებულებას, რომლებიც ძალუდს. თუმ-
ცა ასევე არსებობენ ადამიანები, რომლე-
ბიც, მიუხედავად ყველა შესაძლებლობისა,
სრულ ურჩობას აცხადებენ პიროვნული
ვალდებულებების შესრულებაზე და ცხო-
ვრებაში მოქმედებენ ისე, როგორც თავიანთ
ხორციელ მოთხოვნილებებს გაუხარდება.
ღვთის მიერ ბოძებულ ყველა წინაშე
იყენებენ გამჩენის წინაშე ურჩობის გამო-
ხატვაში, ენერგიას არ ზოგავრენ უკეთურო-
ბის დათესვაში, უდიდესი ცოდვის ჩადენაში
და საკუთარი უინის გამოვლენაში. თუმცა
ამ ყველაფერს, დამერჩმუნეთ, დაუფიქრებ-
ლობის გამო სჩადიან. ვინაიდან ჯანსაღი

აზროვნების შემდეგ ყოველთვის ჯასაღ შე-
დეგებს იღებს ადამიანი.

ყველამ ვიცით და ამაში იოტისოდენა
ეჭვის შეტანაც კი გამორიცხულია, რომ ყო-
ველი ცოცხალი არსების ამქვეყანაზე არსე-
ბობა განსაზღვრულია დროში, დიახ, დრო-
ში, რომლის არც ფასი ვიცით და არც იმაზე
ვიციქრობთ, რომ ეს მეტად ძვირფასი წყა-
ლობაა ჩვენთვის. თუმცა არის მომენტები,
როდესაც ადამიანი უკან მოიხედავს, თავში
ხელს იცემს და იტყვის: “ვახ, მე უბედურს!”
ეს ის მომენტია, როდესაც უკან დასახევი
არცერთი ნაბიჯი აღარ არის და დიადი გამ-
ჩენის მადლიერებისთვის, მის წინაშე არსე-
ბული ვალდებულებების შესრულებისთვის
პიროვნებას არანაირი ძალა აღარ გააჩნია.
ის დავრდომილ, უნარშეზღუდულ, ძალა-
გამოლეულ და სულიერად დაცემულ მდ-
გომარეობაში მყოფი იტყვის: “ახ, ნეტავ
შემეძლოს, ახალგაზრდა რომ ვიყო, ჯანმ-
რთელობა ხელს მიწყობდეს, ხელ-ფეხი მო-
მყვებოდეს, გული გულობდეს, ახლა უკვე
ვიცი რასაც გავაკეთებ და სამარადისო
ცხოვრებისთვის როგორ მოვიმოქმედებ.”
მატერიალურად შეძლებული პიროვნება
იტყვის: ოღონდ ჩემი ჯანმრთელობა დამიბ-
რუნდეს და ყველა სიმდიდრეს გავიღებდიო,
მაგრამ მას უკვე ისედაც აღარ ექნება მის
მიერ მომკილი მატერიალის გამოყენების
საშუალება, მისგან ისედაც წასულია, ამაზე
თავის დროზე უნდა ეფიქრა და მაშინ უნდა

გახსენებოდა უუნარო, ღარიბი, ავადმყოფი და გზად დარჩენილი პიროვნებები. ყველამ ვიცით, რომ ამქვეყნიური ქონების ჭეშმარიტი მფლობელი უზენაესი გამჩენია და ის შენს სიცოცხლეში და შენს შემდეგ სათანადოდ განკარგავს მის მიერ ბოძებულ ყველა წყალობას.

მაშინ, როცა დაიადმა გამჩენმა მოგცა გონება, აზროვნება, ნიჭი და სიმდიდრე, დაგავინყდა თვით გამჩენი და იფიქრე, რომ ეს ყველაფერი საკუთარი ძალისხმევით მოიმე, ვინაიდან გონება, ნიჭი და აზროვნება გამოიყენე, სხვებს აჯობე ჭუით და გამდიდრდი, მაგრამ სხვებმა დააშავეს კი რამე, რომ ვერ გამდიდრდენ? შენ ისიც დაგავინყდა, რომ ამქვეყნად მხოლოდ გამოსაცდელად ხარ მოვლენილი.

უზენაესი ალლაჰი წმინდა ყურანში ბრძანებს: „და მე არ გამიჩენია ჯინები და ადამინები, თუ არა ჩემდამი თაყვანსცემისთვის“, (სურა ზარიათი, აიათი 56) დიახ შენ ეს ვალდებულებაც დაივინყე. თითოეულმა პიროვნებამ რომ ჩახედოს თავის მეხსიერებაში, გაიხსენებს, რომ მას ნაკისრი ვალდებულებებიდან რამდენი აქვს შერულებული და რამდენი არა.

არსებობს შემდეგი ვარიანტები: 1. ადამიანი ისე კვდება, რომ ამ ყველაფერზე დაფიქრების შანსიც კი არ ეძლევა, 2. დაფიქრების დრო მიეცემა, მაგრამ ნაკისრი ვალდებულების შესრულების შესაძლებლობა აღარ გააჩნია, რომ საკუთარი თავი მაინც ანუგეშოს, 3. დაკარგული დროის სინაცული სულს და გულს შეუწუხებს და მოსვენებას დააკარგვინებს. სამივე ვარიანტი ერთი მეორეზე მძიმეა ადამიანისთვის.

ყოველდღიური ცხოვრებისეული მაგალითებიდან რამდენიმე გავიხსენოთ. ხომ ვიცით, ან გაგვიგია ზემოთ მოცემული სიტუაციები. თვითმხილვებიც კი ვართ. თუმცა მაინც გვიფიქრია, რომ ეს ჩვენ არ შეგვეხება. ეს მხოლოდ გამოსცადა მან, ვინც გამოსცადა და ჩემთვის უცხოა ეს ვითარება. ძალიან ბევრ შემთხვევაში ადამიანი, როცა დაფიქრდება, განვლილ დროს შესტირის და ამბობს: „ნეტავ, მე ისე მოვქცეულიყავი, როგორც ჩემი ახლობლები იქცეოდნენ. ისინი, როცა ლოცვაზე მიდიოდნენ, მე თამაშს,

ან ძილს, ან კიდევ ფუჭ საქმეებს ვანიჭებდი უპირატესობას. ისინი დროს ლოცვაში, მარხვაში, ქველმოქმედებაში, ურთერთდახმარებაში, ლვთის სიტყვის შესრულებაში ატარებდნენ. დრო კი ყველასთვის ერთნაირად მიიწევდა წინ. მე კი, ვინ იცის, როგორ ვახარებდი სულში შემოპარულ სატანას. წარმოიდგინე გაქვს ერთი საათი თავისუფალი დრო, ეს დრო შეგიძლია გამოიყენო დიადგამჩენზე მსახურებაში, სხვის დასახმარებლად, ან უბრალოდ დაჯდე და ჩაგეძინოს, ან კიდევ უბრალოდ იჯდე. აქ უკვე თავადგანსაზღვრავთ, ვინ არის გამარჯვებული. ასე ჩვენი სიცოცხლისთვის განსაზღვრული დრო, ეს იქნება ოცი, ორმოცი თუ ასი წელი, განსაზღვრულია და აუცილებლად ამოინურება. მთავარია ამ დროს ვინ როგორ შეაფასებს და გამოიყენებს.

დიახ, ამქვეყნად განსაზღვრული დროით სიცოცხლის შანსი მხოლოდ ერთხელ გვეძლევა და სამარადისო ცხოვრებისთვის საგზალი სხორცედ ამ ხანმოკლე სიცოცხლეში უნდა გავიმზადოთ. ძვირფასო მკითხველო, ეს მცირე შეხსენებაა ადამიანებისთვის, მაგრამ იმედია, წამით მაინც შევძლებთ ჩვენი გაჩენის არსზე ჩაფიქრებას და სადღაც, გულის სიღრმეში, რწმენის ნაპერნკალი გაგვიჩნდება, რომელიც, შესაძლებელია, ჩვენი სამარადისო გადარჩენის მიზეზი გახდეს.

ჭეშმარიტი რწმენა და ლვთისმსახურება არათუ მდაბიობა და ჩამორჩენილობა, არამედ ლვთისმორჩილების, კაცთმოყვარების, ურთიერთდახმარების, თავაზიანობისა და სამარადისო გადარჩენის წინაპირობაა.

დასკვნა: ის, ვინც სიცოცხლეს წარმართავს იმ მიმართულებით, რომელიც დიადმა გამჩენმა უბრალა, იქნება ლვთის მადლიერი და ბედნიერი, როგორც წუთისოფელში, ასევე საიქიოში, ხოლო ის, ვინც ლვთის გმობით, ურჩიბითა და სატანას ჩაძახილების მიხედვით იცხოვრებს, ნამდვილად გულდანყეტილი და იმედგაცრუებული წავა სამარადისო სამყოფელში.

სტატიას წმინდა ყურანის შემდეგი აიათით დავასრულებ:

„...უჭველად, ალლაჰი სწრაფანგარიშმგებია!“ (სურა იბრაჰიმი აიათი 51)

ისლამური კალენდრის დასაბამი ჰიჯრათი და მისი მნიშვნელობა

უზენაესი ალლაჰი წმინდა ყურანში - სურა ბაყარას 218-ე აიათში ბრძანებს: „უეჭველად, ისინი, რომელთაც ირჩმუნეს, ჰიჯრეთი შეასრულეს და იბრძოდნენ ალლაჰის გზაზე, იმედოვნებენ ალლაჰის წყალობას, ვინაიდან ალლაჰი შემწყნარებელია, მწყალობელია.“

ჰიჯრეთის ლექსიკური მნიშვნელობა მიტოვება, განშორება, და ნებით თუ იძულებით საცხოვრებელი ადგილიდან გადახვენაა. ისლამის ისტორიაში ის იმ დროიდან იღებს სათავეს როცა უკეთილშობილესი მუჰამმედ შუამავალი (სელლელლაჰი ალეიჰი ვე სელლეჰ) თავის თანამიმდევრებთან ერთად ჩვ. წ. აღ 622 წელს მექადან მედინაში, იძულების წესით, ემიგრაციაში (ჰიჯრეთში) წავიდა. იმ პერიოდისათვის მექელ წარმათთა ვერაგული თავდასხმები და დაშინებები გახდა მიზეზი იმისა, რომ ყველა მექელ მუსლიმს და თვით უკეთილშობილეს შუამავალსაც კი საკუთარი მინა-წყალი, საცხოვრებელი ადგილები დაეტოვებინათ და იქ წასულიყვნენ, საითკენაც მათ უზენაესმა ალლაჰმა უბრძანა. სწორედ მედინა (იესრიბი) გახდა ის ქალაქი, სადაც მუსლიმებმა შვებით ამოისუნთქეს, სულიერ ძმებს შეუერთდნენ და ისლამის კანონების მიხედვით შეხმატკილებულად დაიწყეს ცხოვრება და ოჯახური კერები დაიმკვიდრეს.

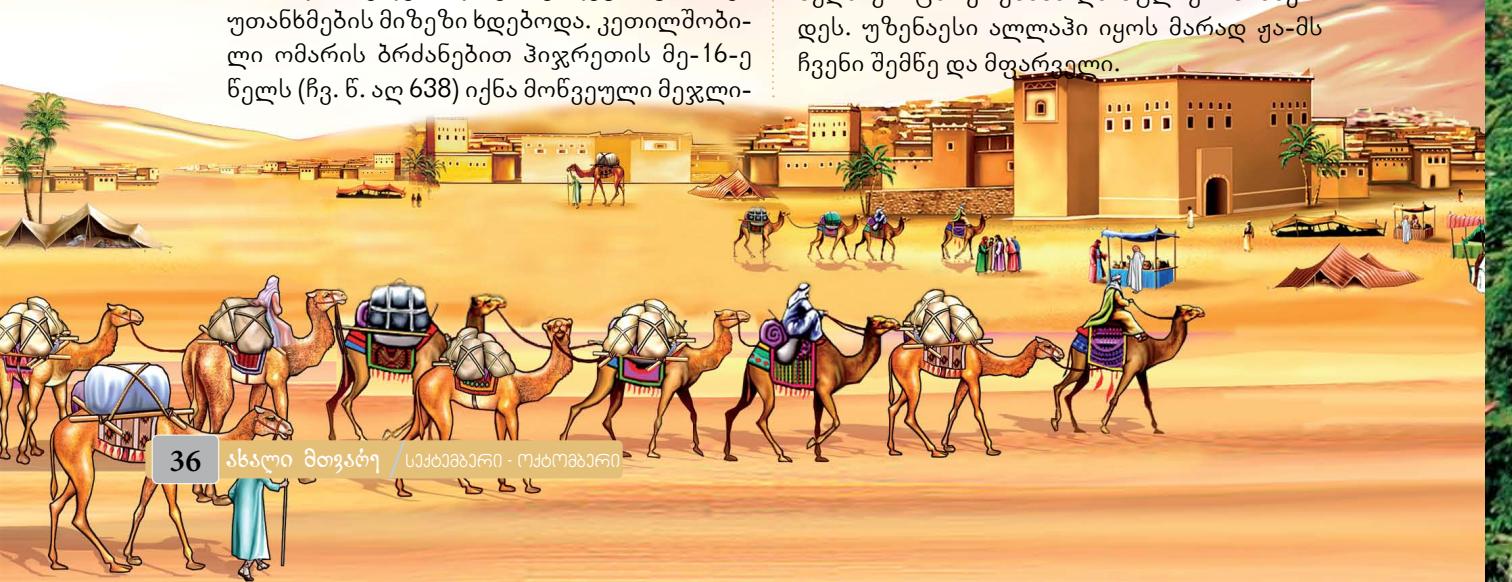
ისლამიამდელ არაბეთში, ახალ წელს მნიშვნელოვან მოვლენას უკავშირებდნენ და წლის დასაწყისად სწორედ ამ მოვლენის თარიღი ითვლებოდა. ეს შემდეგში უამრავი უთანხმების მიზეზი ხდებოდა. კეთილშობილი ომარის ბრძანებით ჰიჯრეთის მე-16-ე წელს (ჩვ. წ. აღ 638) იქნა მოწვეული მეჯლი-

სი, სადაც ძვირფასი ალის წინადადებას, ყველა ერთხმად დაეთანხმა და გადაწყდა, რომ წმინდა მუჰამმედის (სელლელლაჰი ალეიჰი ვე სელლეჰ) მექადან მედინაში გადასვლა ისლამური კალენდარის დასაბამად, მუჰამმედის თვე - წლის პირველ თვედ და ამავე თვის პირველი ღამე კი წლის პირველ ღამედ დაედგინათ.

გამომდინარე აქედან, ყველა მუსლიმმა ეს ღამე კიდევ ერთხელ უნდა გააცოცხლოს და მას სიხარულით აღსავსემ პატივი მიაგოს. სხვა მნიშვნელოვან ღამეებთან ერთად ჰიჯრის პირველ ღამისადმი პატივისცემაც ღვთისმსახურებით უნდა გამოხატოს. მუსლიმი ასეთი ქცევით, ჰიჯრეთის არს უფრო ღრმად ჩაწვდება და გააცნობიერებს, თუ როგორი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადაიდგა 1432 წლის წინ ისლამის ისტორიაში.

მუსლიმი ადამიანი ამ ღამეს უზენაეს ალლაჰს შემდეგნაირად უნდა შეევედროს: ღმერთი ჩემ! შენ ერთადერთი და მარადიული ხარ. გევედრები, დამიტარე ყოველგვარი ეშმაკისეული ცდუნებისაგან, დამებმარე სულის ბოროტი მოთხოვნილების წინააღმდეგ ბრძოლაში და გამიხსენი შენსკენ მომავალი გზები. შემაყვარე ღვთისმსახურება, რათა მოვიპოვო შენი კმაყოფილება და სიყვარული. დაუ, ვიყო შენი საყვარელი მონა-მსახური.

ძვირფასო, მუსლიმებო, მოგილოცავთ დამდეგ ჰიჯრეთით ახალ წელს, დაესწარით მრავალს, გისურვებთ ჯანმრთელობას, ბედნიერ ცხოვრებასა და სულიერ სიმშვიდეს. უზენაესი ალლაჰი იყოს მარად უა-მსჩვენი შემწე და მფარველი.

ციხესიმიშვილი

ნახევრათ ტურისტური მუზეუმის მუნიციპალიტეტი „ სამიერენი“ დაწერებით

- 38-** დპოვეთ 7 განსხვავება
38- სამაგისტრო ფესტივალი
39- როგორ მოვალეობა აღსაჩრდილოება?

იპოვეთ სურათებს ჰორის 7 განსხვავება

სამაჯშოლ ცენტრი

1. კერძოდ რომელი ერის რელიგიაა ისლამი?

- ა. რაბების
- ბ. ეგვიპტელების
- გ. ირანების
- დ. ისლამი ზოგადსაკაცობრიო რელიგიაა

2. რამდენი წლის უნდა იყოს საყურბნე ცხოველი?

- ა. წვრილ ფეხა ერთი წლის ხოლო მსხვილ-ფეხა ორის.
- ბ. წვრილ ფეხა თუკი ტანად ერთი წლისას გავს ექვს თვის, ხოლო მსხვილფეხა ორის.
- გ. წვრილ ფეხა ორი წლის, ხოლო მსხვილ-ფეხა ოთხის
- დ. წვრილ ფეხა არ დაიკლება ხოლო მსხ-ვილფეხა ორის

3. წმინდა ჭურანში სამყაროს წყალობად რო-მელი შუამავალი მოიხსენიება?

- ა. შუამდებული იბრაჰიმი
- ბ. შუამავალი მუჟავა
- გ. შუამავალი დავუდი
- დ. შუამავალი მუჰამედი

4. ვინ იყისრა წმინდა მარიამის მფარველობა, როდესაც იგი დედამ სამლოცველოს შესწირა?

- ა. სამლოცველოს მსახურებმა
- ბ. შუამავალმა ზექერიამ
- გ. სამლოცველოში მცხოვრებ სასულიერო პირებმა
- დ. მას მთარველობა არ ჭირდებოდა

5. რა ერქვა წმინდა ისმაილის დედას, „?

- ა. ჰაჯერი
- გ. სარა
- ბ. ჰანნე.
- დ. ფატიმა

6. სად არის დაკრძალული ოთხი დიდ ჰალი-ფათაგან ერთ-ერთი კეთილშობილი ოსმანი?

- ა. ჰალიფა ოსმანის საფლავი ალლაჰის შუა-მავლის გვერდით არის
- ბ. ჰალიფა ოსმანი მექანისა დაკრძალული
- გ. ჰალიფა ოსმანის საფლავი მედინამედ მესჯი-დი ნებგვთან ახლოს ჯენერალ ბაყიშია.
- დ. ჰალიფა ოსმანის საფლავი ცნობილი არ არის.

როგორ მოვექნეთ ალბაზრფელებს?

ახალი ეპოქის პირისპირ ვდგავართ. სკოლის პერიოდი, სკოლის გარემო... 0-6 წლამდე ასაკი, როგორც ასეთი, პასიური სწავლებისა და შემეცნების ხანაა. სხვანაირად რომ ვთქვათ, ვიცით, რომ ქვაზე წერის ეპოქა უკან გვაქვს მოტოვებული, თუმცა ათი წლის ასაკამდე იგი თავის ზეგავლენას მეტნილად ინარჩუნებს და პასიური ათვისების პერიოდი ისევ გრძელდება. თუკი ბავშვს სკოლის დაწყების დღიდან სწორ და ჯანსაღ მიმართულებას მივცემთ, ეს მას მთელი ცხოვრება სწორი მიმართულებით სვლაში დაეხმარება. როგორი ურთიერთობა უნდა გვქონდეს ბავშვებთან, რომლებმაც, ჯერ კიდევ, გუშინ შეაბიჯეს სკოლაში ან რომლებმაც უკვე გასულ წლებში მიაღწიეს ამ ასაკს?

1. მშობლები არ უნდა იყვნენ ზედმეტად პრეტენზიულნი და იდეალისტები. მშობლების უმრავლესობას სწამს, რომ მათი შვილები განსხვავებულები არიან და გამომდინარე აქედან, მათ სხვაგვარად ეპყრობიან. მშობლებმა უნდა გაითავისონ, რომ მათი შვილები სხვისი ბავშვებისგან არაფრით გამოირჩევიან. ყოველი ბავშვი, წაიქცევა, ადგება, გაილახება, იტირებს, ითამაშებს, ერთი სიტყვით, ასაკის საფეხურების მიხედვით რაც უნდა გაიაროს, იმას აუცილებლად გაივლის.

შესაძლებელია, მშობლებმა ბავშვის აღზრდის სწორი მეთოდები იცოდნენ და ამასთან ერთად, მთელი სიფაქიზით ასრულებდნენ კიდეც. თუმცა შედეგს მაინც უზენაესი ალლაპისგან უნდა დაელოდონ. თუ რაიმე მიღწეული სიკეთე არსებობს, ეს ყველაფერი ყოვლისშემძლე ალლაპის წყალობაა. მშობლების ვალია, მიბარებული ამანათის ანუ შვილების საუკეთესოდ სწავლა-აღზრდისთვის ზრუნვა.

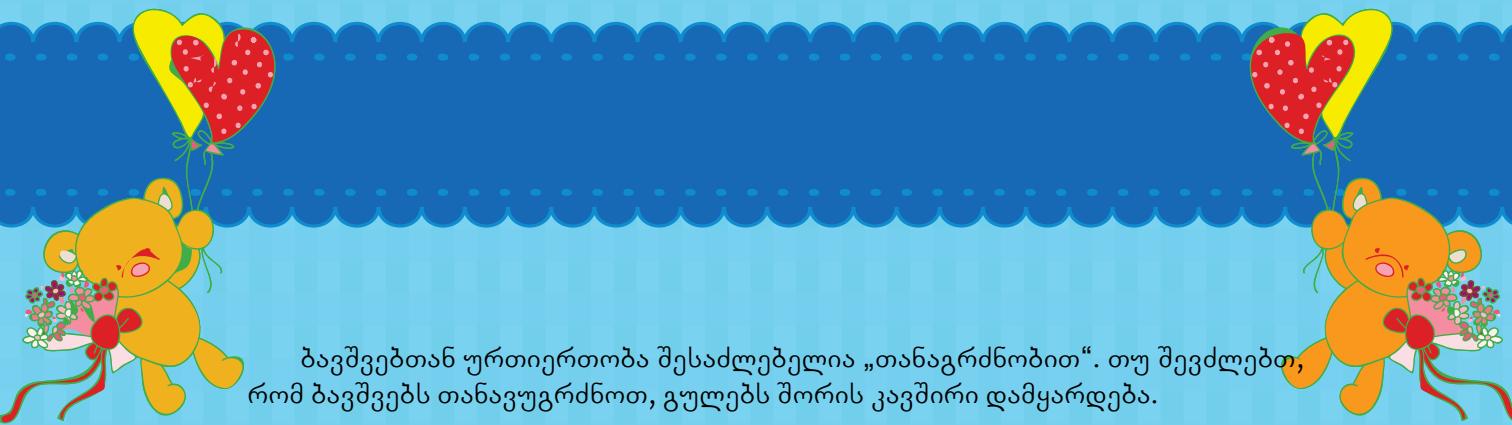
რჩევები იმის შესახებ, რომ, თუკი ბავშვი გაკვეთილებს სისტემატიურად მოამზადებს და მასწავლებელსაც ყურადღებით მოუსმენს, სასარგებლო იქნება. ყურადღება უნდა მიექცეს დასახულ მიზანს. ბავშვის უნარის წინ წამოწევაც კი საკამრისი იქნება. პირველხარისხოვანი როლების დაკისრებამ და მიზნების დასახვამ ყველა ბავშვისთვის შესაძლებელია, სახარბიელო შედეგი არ გამოიღოს.

2. ბავშვი ფსიქოლოგიურად სასკოლოდ უნდა იყოს მომზადებული. გამომდინარე აქედან, თუკი ბავშვს სკოლას მთელი მისი სილამაზით ავუხსნით და ამაში მასაც დავიხმარებთ, იგი სკოლისთვის ფსიქოლოგიურად მზად იქნება.

3. შეიძლება ითქვას, რომ ბავშვს სახლში გამოცდები არ უტარდება, თუმცა გარკვეული წესების დაცვას ვავალებთ. ამიტომაც, ტკბილი ენით ბევრჯერ უნდა ავუხსნათ, რომ სკოლას თავისი წესები გააჩნია და აუცილებელია მასზე მორჩილება.

4. მასწავლებლისა და თანაკლასელების მიმართ კარგად მოქცევისკენ უნდა მოვუწოდოთ და ვეცადოთ, შევაყვაროთ ისინი.

5. აუცილებელია, ბავშვებთან ჯანსაღი ურთიერთობის დამყარება. ეს მათი გრძნობების გაგება და გაზიარება. თუკი მშობლები ბავშვის გრძნობების გაგებისა და გაზიარების სფეროში წარმატებული ვერ იქნებიან, ის იფიქრებს, მშობლებს ჩემი არ ესმით ან არ გაეგებათო და ამიტომაც შეეცდება თავდაპირველად, ნაწილობრივ მაინც, თავი შორს დაიჭიროს.

ბავშვებთან ურთიერთობა შესაძლებელია „თანაგრძნობით“. თუ შევძლებთ, რომ ბავშვებს თანავუგრძნოთ, გულებს შორის კავშირი დამყარდება.

ადვილია პოზიტიური გრძნობების ახსნა და გაზიარება. ეს ბედნიერებას ანიჭებს ადამიანს. მაგრამ, ამავე დროს, ნეგატიური გრძნობების გამოხატვა ძნელია. მაგალითად : „ფული დავკარგე, დაბალი ნიშანი მივიღე, ველოსიპედით ერთ-ერთ ბავშვს დავეჯახე, სულ არ მინდა მეცადინეობა“ და ასე შემდეგ. ასეთი სახის უარყოფითი შემთხვევების დროს, მშობლები პირდაპირ რჩევა-დარიგებას მიმართავენ და თან ბრაზმორეულები არიან. ამის შემდეგ ბავშვი შეეცდება ასე-თი შემთხვევების მოყოლაზე უარი თქვას. ბავშვსა და მშობელს შორის კედელი აღიმართება და კავშირი განყდება. შემდეგ კი მშობლები მოთქმას დაიწყებენ: „ჩემი საერთოდ არ ესმის, რასაც ვეუბნები არ მივერებს“ და. ა. შ.

ბავშვებთან ურთიერთკავშირის დამყარების გზა ერთია, მათ როგორც პოზიტიური ასევე ნეგატიური ვითარებების დროს გვერდით უნდა ვაგრძნობინოთ თავი. როცა ბავშვი იტყვის, „სულ არ მინდა მეცადინეობა“ გვერდით უნდა დავისვათ და ავუხსნათ, რომ მისი გესმით, დროდადრო ადამიანს მეცადინეობის სურვილი უსუსტდება და ბევრჯერ ანალოგიური რაღაც თქვენც გემართებათ. თანაგრძნობის გამოხატვის შემდეგ მიზეზი უნდა გამოვკითხოთ და გამოსავლის პოვნაში უნდა დავეხმაროთ.

თუკი მშობლები ამ წარმატებას ვერ მიაღწევენ, ბავშვებთან მეგობრულ ურთიერთობის დამყარებას ვერ მოახერხებენ. მეგობარი მეგობარს არ დაადანაშაულებს, რასაც მოყვება მოუსმენს და უფრო მეტი მის გრძნობებს გაიზიარებს.

გამომდინარე აქედან, ბავშვებთან ჯანსაღი ურთიერთობისთვის მათთან ურთიერთთანაგრძნობის უზრუნველყოფა აუცილებელია.

6. ბავშვის მიმართ პატივისცემა: ბავშვს აქვს უფლება რომ მას გულისხმიერად მოექცნენ. თუკი მას უპატივისმცემლოდ მოექცევით, ისიც სხვების მიმართ ასეთი იქნება. სკოლაში ნასული ბავშვის მიმართ პატივისცემა, სკოლიდან უკან დაბრუნების დროს სახლში დალოდებაა. როდესაც სახლში დაბრუნდება, მომღიმარი სახით უნდა მიუჯდე და მის დარდს თუ სიხარულს მოუსმინო. მისი გრძნობების გაგებაა მნიშვნელოვანი. მშობელმა შვილს სწორი მიმართულება უნდა მისცეს.

7. ბავშვის სულის საზრდო სიყვარულია. მის მიმართ გამოჩენილი სიყვარული ბუნებრივია. იმისთვის, რომ პრობლემების პირისპირ არ აღმოვჩნდეთ, საზღვრები უნდა ვიცოდეთ.